

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
Hónapok: 24 koron.
Évek: 2 koron.

ELŐFIZETÉS:
Hónapok: 24 koron.
Évek: 2 koron.

ELŐFIZETÉS:
Hónapok: 24 koron.
Évek: 2 koron.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM 97

ADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Rt. részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, július 17.

Mai számunk főbb közleményei:

Tíz óras ülések lesznek.
Urban Iván báró új gyermekvédelmi intézetekért.
Titkos fegyverraktár Predealon.
Magyar kézen maradt a Hollakó birtok.
Megrágalmazták a kormányt egy aradi népgyűlésen.
Elszállítják a szerb katonaszökevényeket.
Orth János a temesvári szegényeknek.
Elitelt spanyol zsebtolvaj.
Elkészített segély Vilmos fejedelemnek?
Szerb katonai készülődés.
Tarkaságok.

A krízis és a politika.

Arad, július 16

Hogy az ő kormányzásuk idején szebben sült a nap, a talajt nem égették háborús izgalmak, hogy akkor a francia tőke nem szenvedte milliórdos veszteségek lázát, hogy akkor az emberek naívan és boldogan futottak az érték-emelkedések után, abban a hitben, hogy annak vége soha nincsen: ez a koalíció érdeme volt. Ellenben, hogy most egy háborúktól kifáradt és új háborúktól reszkető világnak közös hangulata jár bennünket át, hogy a harmadik krízises esztendővel kell birkózni, hogy az emberek már semminő értékben se bíznak: mindez a jelenlegi kormány büne.

Körülbelül ez volt az iránya Mezőssy Béla mai szónoklatának. Pedig az ellenzék parádés szónoka volt, aki külsőre csakugyan komoly parlamenti beszédet, nagy alapra épített kormánybírálatot készült tartani. Ta-

gadhatatlan, hogy erre szükség lett volna. Se a pénzügyminiszter nem csálhatatlan, azzal az egyáltalán nem rokonszenves törvényjavaslattal, amelyet a képviselőház most tárgyal, se pedig a kormány pénzügyi politikája nem olyan, hogy annál jobb ne lehetne. De egyszerűen ráolvasni a kormányra, hogy az árvizeknek, a milliós tőzsdeveszteségeknek ő az oka: a malom alatti politikusok nivójára vall.

Hogy az érték hullámzások, a gazdasági föllendülések és hanyatlások egyébként is kevésbé függenek a belső politikától, arra könnyű példát találni. Az ugynevezett darabont-kormány idején, amikor tehát nem volt parlament és nem volt parlamentáris többség, amikor alkotmánytalan életet élt az ország, tehát politikailag a legkevésbé rendezett volt: sokkal magasabban állott a koronajáradék és a Magyar hitelrészvény, a politikai hangulatokra leginkább reagáló két értékpapír, mint ma. A pénz, a tőke hatalmasabb valami, mint a kormányok; amikor a tőkének jól megy dolga, akkor nem törődik a kormányokkal belpolitikai viszálykodásokkal; ha pedig beteg, akkor nem gyógyítja meg egyhamar a legjobban rendezett, kitűnően funkcionáló belpolitika.

Azt a kérdést inkább föl lehetne vetni: mi lenne, ha ezeket a nehéz időket a belpolitika olyan fölfordulásában kellene átélnünk, mint a minők Tisza István gróf kormányzása

előtt voltak? Ha Szerbiát, a mely ma is el van bizakodva a hatalmában, a mienket lebiró erejében, azt látná, hogy a parlamentünk se egészséges, hanem játék-obstrukciókban úti agyon az idejét? Azok a külföldi tőkések, a kik a maguk szorultságában küldik vissza a papírjaikat, nem tennék-e ezt sokkal tömegesebben, ha a magyar parlamentben a régi anarchia dühöngene és tenné valószínűvé azokat a szláv jóslatokat, hogy a monarchia megérett Törökország sorsára?

A mai állapotok, sajnos, nagyon szomorúak, de ezekért a kormányt felelőssé tenni ép annyi, mint a kupa tanácsban a községi előjáróságot interpellálni a jégeső miatt. Oriási értékek mentek veszendőbe és pusztulnak napról-napra, — részint a háborúk és fegyverkezések miatt, de részint azért, mert az emberek elvesztik az önmagukhoz való bizalmat. Az érték hanyatlásokat az teszi rohamossá, hogy az emberek egyáltalán nem hisznek a gazdasági élet hullámvonal elméletében; hogy a legmélyebb süllyedésből vezet az út a legmagasabb emelkedés felé, nem képzelik el, hogy valaha rendes idők és nyugodt állapotok lesznek; a világ végét várják és arra készülnek, mint a Lumpácius filozófus csizmadiája.

Kormány, a mely ezen változtatni tudna, nincsen. Se Franciaországban, a hol legerősebb a tőke és legnagyobb a pusztulás, se Oroszországban, a hol a cári kormány hatalmas

A szent tisztaság.

Irta: Bródy Sándor.

Vágyom már, hogy valami tisztát, egyszerűt írjak. Valami egészen légiest és kakukfűszagút, hogy azt mondják rólam: ez alapjában erkölcsös ember, kár érte, de végleg nincs elveszve. Tudok is történeteket, ahol a jó győzedelmesedik, a szegény leány nagy parthiét csinál. Ez, különösen ez az, amire azt mondják: szép, tiszta és egyszerű. Ez az élet! De vajjon az-e? Akad ilyen is és én nekem meséltek egy esetről, amikor egy kis városban egy fiatal nő frizírozott, frizírozott, míg vén leány lőn. Akkor megérkezett a kis városba egy nagy gazdag ember és így szólt:

— Hannach, tedd le a sütvővasat és jer hozzám feleségül, mert én vagyok itt. Szerelőlegény voltam, a mikor neked itt helyben hárséget esküdtem és világgá mentem. Ismersz-e még? Azóta milliomos lettem és most vizlek el urnómnak, palotámba, hogy gyermekeimnek anyja legyen!

A szegény vén leány letette a hájsütvővasat, nagy urasszony lett és mert a szerföltt erős hálát — amivel a gazdag és hü férfinak tartozott — elviselni nem bírta, a második esztendőben két szegény fiatalemberrel a férjét megosálta... Ez tehát még se a tisztaság, — vagy nem egészen az, — amiről én egyszerűt és szépet írhatok, hogy a civil erkölcsű emberek is meg legyenek velem elégedve.

Valamit — úgy — ki kell találnom, vagy a dolgokat a kezdetén be kell fejeznem. Azt már látom, a történetek befejezése visszaüt földi eredetünkre és teljesen hófehér csak az marad közöttünk, aki — meg nem született. Egy pár esztendőig még a születés után türhetők vagyunk és ha visszaemlékezem egészen a kis gyermekkoromra és azokra, akikkel egyformán fehér szárnyam volt: visszalélek azt a kristálytiszta kakukfüllatú levegőt, amelyre minden agy fiu talán mindörökké vágyakozik. Tíz éves voltam, ez a levegő egyszerre fölmelegedett. Fölfedeztem az első leányt.

Egerben laktunk akkor. Apám az egri érsek udvari zsidája volt, ami nekem abban az időben fájt és a szívembe nyilallott, ha olvastam az érseknek apámhoz intézett levelét, a melyben tegezte — egyoldalulag. Pedig az öreg érseket különösen tiszteltem, emberfölötti lénynek tartottam, főképp azért, hogy megtudtam, — a kocsis maga beszélte el — kétfelé fogják eltemetni; a szívét aranyvederben a tót faluba viszik, ahol született, a nagy testét a sirpalotában, a kupolás sárga templom alatt helyezik el. A gyapjumiának és az új buzának, amit apám az érseki uradalomból hozott, olyan szaga volt, mint a milyen a sirpalota szelelőablakán kiáradt. Egyszer azonban az érsek meghívta apámat ebédre és mivel hallotta, hogy szenteket faragok, — mit faraghattam volna mást Egerben — meghagyta, hogy engem is magával vigyen Odahaza meg-

suoltak elevenen, mint valami élettelen tárgyat, két óra hosszat kitanítottak a késsel és villával való evésre. Mindezekre azonban kevés szükség volt. Az érsek maga egy szőlőpecsétos reverendában, kézzel, sült krumplit evett. Tanította és szidta az atyámat, hogyan kell krumplit enni. Tótosan beszélt hozzá. Egész bátran néztem rá, csak a jobb kezét nem értettem: egy ujja aranyból és zöld kőből volt. Gondoltam, ez az! Ha valaki érseknek születik, ez a különbség, ilyen ujja nő. Még savanyu levest ettünk tojással, tejbe főtt gancát és podlupkát.

— Ez podlupka! — mondá a főpap kétszer is, mind diadalmasabban. — Ezt ti zsidók — és a színmagyarok — nem eszitek, mert nem tudjátok, mi a jó. Én tudom, mert én tót vagyok, mondják. Hát legyen én tót!

Nevetett, de egy fogá nem volt. És akik az asztalnál ültek, azoknak is elvéve volt egy-egy foguk. Öreg nők voltak ezek, az érsek rokonai, feketébe, mesterembereken öltözködve. Három vagy négy, akik minden fogás között imádkoztak. Sőt az egyik horgolt, a másik — üvegpoháron, — stoppolt, amíg az inas a terítékeket kicserélte. Ebéd végeztével — csak péntek volt — mindannyian, apám is, fölállottunk és fejünket mélyen meghajtottuk, míg az érsek ur imádkozott. Én majd orra buktam. Aztán az öreg nők, mintha ebből élnének, az ablak mellé húzóda, sürgősen varrtak, sőt földöztek és szóttek is. Az egyik cénagombolya-

szava és abszolút parancsa se tudta megállítani sülyedésükben az árfolyamokat, se másutt. Ha Mezőssy a koalíciós időket a mai aerával össze akarja vetni, akkor, ha őszinte, egyet állapíthat meg, hogy abban az időben kellemesebb volt kormányozni és a koalíciós kormány többnyire a kellemesebb oldalait kereste, most azonban nehezebb, több felelősséggel járó, komolyabb. És elmondhatná: tudja a Magyarok Istene, hogy mikor milyen minisztereket adjon nekik, a vidám években mulatókat, parádékat kedvelőket, a nehéz esztendő alatt pedig — férfiakat, egész embereket.

Tíz órás ülések lesznek.

(Khuen-Héderváry indítványa. — A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 16.

Bármilyen elszántan dolgozik is az ellenzék az illetékjavaslat ellen, a Ház kánikulai hangulata nem változik meg. Az ellenzéki szónokok rendületlenül beszélnek órákon át és a jobboldal vidám türelemmel hallgatja őket. A munkapártiak egyébként is lanyhán jelentkeznek és hatvannál többen alig gyűlnek össze a jobboldalon, noha a turnus 90–120 tagból áll.

A bélyegvita valóban nem az a témakör, amely július közepén, harmincefokos hőségben felizgathatná a kedélyeket. Még a rendes közbeszólások is hiányzanak. Nincsen feszültség, nincsen harci kedv, nincsenek kisebb és nagyobb csoportosulások, összeütközések és afférek, amelyek az ilyen harcot rendszerint elevenné szokták tenni. Idestova két hete tart a vita és semmi sem történt. Nyár van és ezen nem segíthet az ellenzék lelkes elhatározása és az sem, hogy Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf és az ellenzéki vezérférfiak napról-napra korán reggel megjelennek és buzdítják a harcolókat. Kobek Kornél, a buzgó vitarendező, mind hosszabb névsort állíthat össze azokból, akik távol maradnak az ülésekről.

A mai ülésen az illetékjavaslat eljutott a részletes vitáig, de ezuttal a Ház elé került Khuen-Héderváry Károly gróf és társai indítványa is az üléseknek két órával meghosszabbítása tárgyában. Erről holnap döntenek egyszerű szavazással.

Mai tudósításunk a következő:

(Az ülés megnyitása.)

Beöthy Pál elnök délelőtt pontosan tíz órakor nyitotta meg az ülést.

Beszkid Antal az első szónok. Elitéli a javaslatot, majd a pénzügyminiszterrel polemizál. A külföldi példákkal kapcsolatosan nem lehet összehasonlítani Németországgal a magyar viszonyokat, mert lehetetlen vagyonállapotait összemérni a németek gazdagságával. A pénzügyminiszternek ismernie kellene a nép vagyoni állapotát. (Felkiáltások az ellenzékéről: Nem törődnek azok azzal!) A pénzügyminiszter helytelenül ítél, amikor azt mondja, hogy a pörök csökkeni fognak. A javaslatot nemcsak azért nem fogadja el, mert rossz, hanem, mert a progresszió elve képtelen benne.

(A volt államtitkár kritizál.)

Mezőssy Béla a következő szónok. Hevesen támadja a pénzügyminisztert. Csodálkozik azon, hogy a miniszter szorgos szeme észreveszi és meglátja azt a kis jövedelmet, amely a közönséges beadványok 20 és 30 filléres bélyegjeiből befolyik, nem hogy nagyobb és dusabb jövedelemforrásokra fordítaná a figyelmét. Az osztálysorsjáték szabadalma lejárában van. Figyelmébe ajánlja a miniszternek azt a nagy jövedelmet, amelyet ebből egy magántársaság élvez. Semmi körülmények közt sem szabad megújítani az osztálysorsjáték szabadalmát és kéri, hogy a pénzügyminiszter hasonló törvényjavaslatot terjesszen elő a szabadalom lejáratá előtt, mint amilyennel az osztrák pénzügyminiszter Ausztriában előállott. Hogy született meg az osztálysorsjáték szabadalma?

Elnök figyelmezteti Mezőssyt, hogy a törvénykezési ügyekre vonatkozó törvényjavaslatról van szó (Nagy zaj.)

Beszkid Antal: Ez a szólásszabadság!

Az elnök Beszkid Antalt is rendreutasítja!

Huszár Károly: A miniszterelnök az árvízről beszélt!

Mezőssy Béla kijelenti, hogy az a legaktuálisabb kérdés, amikor a miniszter a kincstár jövedelmének fokozása céljából törvényjavaslattal lép a Ház elé, a törvényhozási illetékről és akkor neki, mint az ellenzék tagjának joga van arra, hogy más jövedelmi forrásokra és felhívja a miniszter figyelmét és joga van arra is, hogy a közgazdasági viszonyokat

ismertesse. A pénzügyminiszter az ellenzék hazafiságára apellált és alludalt. A hazafiság és a rente kurzusa két különböző fogalom. Egy olasz államférfiu azt mondotta, hogy jó külpolitika és egészséges belpolitika mellett lehetséges csak jó pénzügyi politika. Ebből a szempontból vizsgáljuk a pénzügyminiszter politikáját. A Balkán államok pénzügyei és közgazdasági viszonyai konszolidáltabbak, mint Magyarorszáké. A magyar állam a maga örületes keletekezési politikájának arra a pontjára jutott, hogy kétségbe kell esni. Oroszország kétezermillióért megszerzett magának egy hatalmas gyarmatot, amelynek gazdasági kihatásai ragyogóak. Mi is elköltöttünk kétezermilliót, de nem nyertünk semmit, a monarchia presztízse nem emelkedett és belső állapotaink züllöttek. Ilyen viszonyok között az ellenzék hazafiságára apellálni nem lehet. Ő a maga részéről úgy hiszi, hogy az ellenzék tagjai készek volnának mindenre, hogy megállítsák a gazdasági pusztulást.

Nem az a jó pénzügyminiszter, aki az adózó polgárok kabátját is lehuzza, hanem aki nem ül rá a milliókra a válság alatt.

Ugron Zoltán: Hol vannak a milliók?

Justh János: Találkozunk az Elite-szállóban agyonlőve! (Óriás derűtség az ellenzéken.)

Mezőssy Béla: Ha a miniszter takarékoskodik, takarékoskodjak az improduktív kiadásoknál is. Ezután hosszasan vázolja azokat az óriási anyagi terheket, amelyeket a hadikészültség idézett elő. Ránk szakadt egy pár esztendő háborus veszedelem, az országos inség, árvíz és — az önkormányzata is. (Zajos helyeslés az ellenzéken. Ugy van! Ugy van!) A folytonos hadikészültség elsorvasztja a nép erejét. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Kéri a szónokot, hogy a törvénykezési ügyekről beszéljen.

Huszár Károly: Hát mi máerről lehet most beszélni?

Elnök rendre utasította Huszárt.

Huszár Károly: Hát miről beszéljen?

Elnök: Mégegyszer rendreutasítja.

Mezőssy Béla: Arra kéri a kormányt, hogy kövesse elődei példáját. A kormánynak azt a politikát kell követnie, hogy a háborus bonyodalom dőljön már el jobbra, vagy balra. Mezőssy azzal fejezi be a beszédét, hogy nincs az a teherviselő képesség, amely az utóbbi évek külpolitikai és hadügyi terheit elviselhetné. (Az egész ellenzék lelkesen eljanzsi a szónokot.)

(Vége az általános vitának.)

Holló Lajos: A javaslatához csak úgy szólhatok, ha az ország közgazdasági helyzetére mutatok rá. Az illeték emelése semmiképpen sem jogosult. A miniszter azt mondta, ha több

got tartott, a másik igazgatta, a harmadik elvágta. Haik hangon, de nagyon sűrűen beszélgettek ezenközben.

Az öreg főpap ülve, szájában a csibukszárral szundított egyet és ezt az apámnak ki kellett várni. Engem leküldtek a kertbe, de nem a nyitott nagy érekkertbe, hanem a zártba, ahol ananász nő, sőt füge is. A hideglelésig föl voltam izgatva, nem annyira attól, amit látni fogok, mint attól, amit kint a barátomnak el fogok beszélni. De minden képzetet felülhaladt az, ami történt. Mindjárt a bejáratnál, a meleg víz mellett, egy törpe gyümölcsfa alatt ült egy leány és olvasott:

— Mit keresel itt, te fiu? Ide nem szabad bejönni! — mondá és fölvetette rám szeméit. (Ez az a Szem, amiről beszélnek a felnőttek! — gondoltam, mint a villám.)

— Engem ide leküldtek játszani!

— Ki a te apád. Ur?

— Az nem. Izraelita, de gazdag.

— Az más.

— Ő veszi meg mindazt, ami az érsek földjén terem!

— Ez hazugság! Azt mind a szegényeknek kiosztják.

A vékony vállamat felvontam, a mellemet kidüllesztettem, a kézelőm fodrát kihuztam és szóltam:

— Te kis leány vagy. A kereskedelmeket nem érted. Ki a te apád?

— A főkertész! — mondá a hat éves leány megilletődve. Majd a törpe fáról leszakított egy aranyalmát és felém nyujtá:

— Egyél!

Az almát a kezemben tartottam, de ő a magáéba beleharapott. Aztán ezt is nekem nyujtá. Eddegettünk, beszélgettünk.

— Igaz-e, — monadá a leány — hogy minden zsidó a pokolba jut?

— Többnyire! — feleltem én, mint akit a város tömjénfüstös levegője, a szép templomok, a fehér szentek és a tarka szavú palóc dajkák behódoltattak a katolicizmusnak. — Kivéven — tettem hozzá aztán — azokat a férfiakat, akiknek lelkét egy keresztény nő megváltja.

— És ez hogy történik?

— Ugy, hogy a hölgy a szép izraelita férfié lesz.

— És ez mint történik?

— Mint a galambot összepárosztatják őket.

Esküsznek.

Az járt az eszembe, hogy ennek a leánynak, ha esze van, most azt mondja:

— Ha én nagy leszek, magát megváltom!

Ostoba kis leány volt, mindössze hat vagy hét éves, a kék keskeny és már nem új szallagot a hajsból, mégis emlékül nekem adta. Igaz, hogy én elkértem. Aztán elmentünk az apámmal és nem mentünk többé az érseki udvarba, mert az öreg papot hamarosan csakugyan kétfelé eltemették. Az új érsek, aki jött,

maga és az öccse által üzte a kereskedelmet. Mire családostól elkerültem a jószagu, de szegény Egerből, egy nagyot játszodoztam, egy jót aludtam, semmit sem tanultam és — író lettem. A második könyvemnél jelentkezett az ananászos kert leánya. Irt, hogy én vagyok e az, a ki vagyok? Meg van e még a kék szallag? Ő ovonó lett, Palócországban, egy nagy községben, csak még tizenhét éves és száz gyereke van. Egyszer megnézhetném. Lementem hozzá, a határban várt, piros slafrokban, de szép maradt. A kántornál lakott, olyan fehér kis szobában, a hol nem lehetett nem csókolódzni. Aztán sokat leveleztünk. A sorraiban alattomban benne volt az a gondolat, hogy szeretne megváltani a pokoltól. En is úgy véltem, ez nem lenne rossz. Ha csak annyi szertartás és kötelezettség nem járna vele!

Az óvónő mindezekkel nem törődött. Itt laktam már ezen a szigeten, ahol most e sorokat írom. Ősz közepe volt, amikor a sziget egy egy napon visszaálmodja májust, olyan friss. Apróvirágos túllruhában megjelent az óvónő asszony. Mintha bálba menne, úgy jött meg a vasutról. Fehér cipője volt és az ajka is fehér az izgalomtól. A szája reszketett, amint megcsókolt:

— Eljöttem, — mondá dadogva — hogy a magáé legyek! Föláldozom magam magának!

Belefáztam ebbe a nagyszerű jószágba. De a leánynak olyan jó illata volt, mint otthon a

lesz a bevétel, mint amennyit a törvénykezési költségek kitesznek, úgy olyan jövedelemhez jutott, amelyre nem számított. Jellemző a kormányra, hogy a jogkereső közönség filléreiből emeli fel az Opera szubvencióját? Ezt a javaslatot, amelyet az a kormány nyújtott be, amely lopott pénzen választatott többséget, (Nagy zaj) az elnök cseppet.)

Rakovszky István: Igaz! Igaz!

Szász Károly: Holló Lajos Rakovszky István képviselő urakat rendreutasítom!

Rakovszky István: Lopott pénzen választották meg magukat! (Nagy zaj a jobboldalon.)

Szász Károly: Rakovszky István képviselő urat rendreutasítom!

Bartos János: Igaz volt!

Szász Károly: Bartos képviselő urat rendreutasítom.

Justh János: Jaj, de kényes!

Szász Károly: Justh János képviselő urat rendreutasítom.

Pál Alfréd közbeszólt.

Huszár Károly: Mit kiabál az ökörmezői?

Eitner Zsigmond: Utasítsa rendre. (Az elnök folytonosan cseppet, de csak percek múlva áll helyre a csend.)

Holló Lajos: A javaslatot nem fogadom el. (Nagy éljenzés az ellenzéken.)

Szász Károly elnök: Szólásra nincs senki sem feljegyezve, kérdem, kíván-e valaki felszólalni? Senki, akkor az általános vitát befejeztnek nyilvánítom. Az előadó urat illeti a szó!

Hantos Elemér: Tisztelt Ház!

(A lemaradt szónok.)

Ebben a pillanatban iszonyu zaj támadt. Eitner Zsigmond az ellenzéki padok szélső üléséről felszólt Szepesházy Imre munkapárti jegyzőhöz, hogy írja fel a részletes vitához. Szepesházy azonban a többszöri szólásra sem adott feleletet. A munkapárti jegyzők ugyan is azt a rendszert honosították meg, hogy a képviselőknek fel kell menni a magas emelvényre és ott kell jelentkezni. Ezért támadt a lármá.

Eitner Zsigmond magából kikelve kiáltotta:

— Még sem járja, hogy jelentkezünk és a jegyző nem hallgat meg.

Platthy György: Micsoda eljárás ez?

Szász Károly: Kérem a képviselő urakat, sziveskedjenek a jegyzőhöz telfáradni.

Eitner Zsigmond: Nem fáradunk fel.

Sztranyovszky Sándor: Nem akarnak érintkezni a jegyzőkkel.

Pál Alfréd: Ille nék talán felmenni.

Bikádi Antal: Teljesítse a kötelességét a jegyző.

meleg pataknak és az érett gyümölcsnek. Bódultan, boldogan öleltem magamhoz. A leány sirt.

— Miért sirt?

— Aztán mindjárt szeretnék meghalni!

— Bolond! Aztán érdemes csak élni!

— De én tettem valamit.

— Mit? — szoltam és kibocsátottam karjaimból. Elfogott a gőg és a félelem. Ha ez a nő vétett volna a szent tisztaság ellen. Ha nem várt volna meg engemet! Kemény hangon szoltam!

— Mit cselekedett, maga boldogtalan!

— Semmit. Szóra sem érdemes. Ott nálunk van egy gyáros, idős, már harminc esztendő, az folyton kinez. Egyszer majd maga leszámol vele. Ugy e, megteszi?

— Meg, de miért?

— Ne kérdezzen!

— Muszáj, hogy megmondja! Különben...

— Ez a gyáros adta a pénzt.

— Melyik pénzt?

— Szállni nem szállhattam föl ide magához, akárhogy szerettem volna. A vasutat fizetni kell. És a ruhákért is — mert szép akartam lenni — ha feljövök magához.

— Eladta magát, eladta magát!

A leány lehajtott fejével igent intett.

— Olyan nagyon vágytam maga után, hogy föláldozhassam magam magának. Hogy meg-

Pál Alfréd (az elnöki emelvényről): Kikérjük magunknak az ilyen beszédet.

Justh János: Az elnöki emelvényről provokál.

Szász Károly: Pál Alfréd képviselő urat rendreutasítom.

Polónyi Dezső: Hepciáskodnak.

Szász Károly: Ha a képviselő urak az érintkezés formáját vita tárgyává teszik, ki kell jelentenem, hogy az illem azt hozná magával, hogy a képviselő urak ne kiabálnának fel a jegyző urakhoz, hanem feljönnek és így jelentkeznek.

Justh János: Enni illik az elnöki emelvényen?

Eitner Zsigmond: Ki kiabált?

Szász Károly: Kiabálás alatt értem, ha a padokból felszólalnak az urak az emelvényre.

Polónyi Dezső: Senki sem kiabál.

Szász Károly: Azt akarom megállapítani, hogy a jelentkezésnek az a hivatalos formája, ha a képviselő urak felmennek az emelvényre és így jelentkeznek.

(Az előző záróbeszéde.)

Hantos Elemér: Az ellenzéki szónokok felszólalásai tele vannak ellentétekkel. Amit az egyik jónak talált, rossznak bélyegzett a másik. A javaslat ellen komoly ellenvetést a kritika nem hozott fel.

Ábrahám Dezső: Dehogy nem!

Tisza István gróf: Rendre!

Polónyi Dezső: Hamar rendre!

Hantos Elemér: Felmerültek a vitában olyan észrevételek, amelyeket, azt hiszem, a pénzügyminiszter ur honorálni fog. Senkisésem olyan naiv ebben a Házban, hogy elhiggye, hogy a támadás az illetéktörvény ellen irányul. Elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Szász Károly: A tanácskozást befejeztnek nyilvánítom. Felteszem a kérdést, elfogadja-e a Ház általánosságban a javaslatot. (A munkapárt elfogadja.) Áttérünk a részletes tárgyalásra.

(A részletes tárgyalás.)

Springer Ferenc: A címhez toldást ajánlok. Egyszermind felhasználom az alkalmat, hogy az igazságügyminiszter ur beszédeire válaszoljak.

Szász Károly: A képviselő ur csak a tárgyhöz szólhat. (Nagy zaj)

Springer Ferenc: A régi gyakorlat szerint akartam eljárni.

Szász Károly: Házaszályellenes gyakorlatra a képviselő ur nem hivatkozhatik.

Andrássy Gyula gróf: Ez a lojalitás.

Springer Ferenc: Csak észrevételt akartam tenni.

Szász Károly: Erre joga van a képviselő urnak.

válthassam magát más nőktől, a rosszaktól, az erősektől, a sokaktól!

— Eladta magát, eladta magát! — kiáltottam bele az őszbe és tehetetlen dühömben szerettem volna a földből kirántani a fákát... Azonban csak a krizantémumokat sepiertem le és lábammal tapostam a virágon.

— Értsen meg! mondá a leány, okosan, csendesen. — Értsen meg, magáért történt. Azt hittem, meg tudom állani és nem mondom el. Az a férfi idős, nem szeretem, utálom, amíg hozzám nyult, azalatt is mondtam neki. Összekarmoltam az arcát, elhoztam a pénzét. Itt van!

Elém dobta. A pénz mintha még meleg lett volna. Am én hü és józan lettem egyszerre. Fölállottam, kinyitottam az ajtót és a meszkető fehér túlhalomnak odakiáltottam:

— Ki, ki innét!

A leány összeszedte magát, az ajtóig kétrét hajolva, fogódzkodva, kuszva ment. Az ajtóban kiegyenesedett és csendesen monddta:

— Minden férfi ostoba. Még maga is az. Hiába író!

— Csak elment.

En nem mentem utána a szent tisztaság nevében.

Most, hogy meggyóntam, kissé könnyebben érzem és kevésbé utálom magam.

Bikádi Antal: Más joga is van a képviselőnek. (Derűtlenség.)

Springer Ferenc: Megteszi javaslatát a címtoldásra.

Csermák Ernő: Összehasonlítja a címet az 1891-iki illetéktörvényvel.

Rakovszky István: Az igazságügyminiszter beszédében többször hivatkozott arra, hogy az ellenzéki szónokok a javaslatot nem bírálják kellő alaposítással.

Szász Károly: Csak a címhez szólhat hozzá, erre nézve meg kell említenem, hogy házelnök korában Justh Gyula is ezt a gyakorlatot követte.

Rakovszky: Az igazságügyminiszter mindent elmondott, ami reá nézve kellemes, de mi vigyázni fogunk arra, hogy nyilvánosságra jusson az is, ami a munkapárt nézve kedvezőtlen. Rajta leszünk, bármennyire is megszorítja az önk házaszálya a mi szólásszabadságunkat.

Szász: Ki kell jelentenem, hogy itt csak egy házaszály van.

Rakovszky: Egy Istenben kell hinnem, de egy házaszályban nem.

Szász: Hinni nem kell hozzá, de alkalmazkodni igen.

Rakovszky: Az önk házaszályát nem ismerjük.

Szász: Az elnökkel ne tessék vitát folytatni.

Rakovszky ezután befejezte felszólalását. A következő szónok Polónyi Dezső volt.

— Módomban lenne — kezdte — kiját-

szani az önk házaszályát.

Szász: A tárgyhöz tessék szólni.

Polónyi: Az is indítványozhatnám, neveztesse el a javaslat az igazságszolgáltatás súlyosbátételéről. A mikor súlyos külügyi helyzet van, nagyon szomorú, hogy ily javaslatok címe felett vitatkozunk oly modorban, mintha haragudnánk egymásra. Az elnök ilyen eljárása után lemondok a szólás jogáról.

A következő szónok Sággy Gyula, aki Springer és Csermák módosításaihoz csatlakozott.

Hantos Elemér a módosítások mellőzését kérte, a mit a Ház el is fogadott. Ezután a javaslat első fejezetét kezdték tárgyalni. Az első szónok Bakonyi Samu.

Az első szakaszhoz még Almássy László és Kelemen Samu nyújtottak be módosító javaslatot, mire az elnök délután két órakor szünetet rendelt el.

(Indítvány az ülések meghosszabbítására.)

Szünet után Szász Károly megnyitja az ülést. Springer Ferenc a részletekhez szól.

Beszéde után az elnök bejelenti, hogy Khuen Héderváry Károly gróf és társai indítványt nyújtottak be, hogy a Ház délelőtt tíz órától este nyolcig tartson üléseket. Az indítványról a Ház holnap vita nélkül szavazással dönt.

Eitner Zsigmond kijelenti, hogy már az általános vitában részt akart venni, de a jegyző nem írta fel.

Szepesházy Imre jegyző azzal védekezik, hogy nem hallotta Eitner jelentkezését.

Platthy György szólásra jelentkezik.

Elnök: Ha szólni senki sem kíván... Felkiáltások balról: Dehogy nem, de nincs ott a jegyző, aki felírja.

Justh János: Ez is fogás akart lenni.

Elnök: Platthyt rendre utasítja.

Justh János: En mondtam.

Elnök: Justhot rendreutasítja.

Platthy György ezután az első szakaszt bírálja.

Ezután még több felszólalás volt, majd negyed hétkor a második szakasz részletes tárgyalásának folytatását holnapra halasztották.

Minisztertanács. A Budapesti tudósító jelenti: Ma este 7 órakor Tisza István gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen a kormány valamennyi Budapesti időző tagjárszt vett. A jegyzőkönyvet Drasche-Lázár Alfréd vezette.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Elítélt spanyol zsebtolvaj.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 16.

A múlt év nyarán egy veszedelmes spanyol betörőbanda tette át hadiszállását Budapestre. A spanyolok első zsákmánya hétezer korona volt, amit a Kereskedelmi Bank előcsarnokában Stern Salamon kereskedő zsebéből loptak ki. Két nappal később Duschek Artur magánzótól a villamosan loptak el nyolcezer koronát. A rendőrség kinyomozta, hogy a lopásokat a spanyolok követték el. Hármat közülök, Cajetano és Emilió Calvo Carrerast és Eduardo Echevarriát letartóztatták és ezeket a bíróság el is ítélte öt-öt évi fegyházbüntetésre. Lopez Emánuel és Mercedes nevű barátja megszökött. Lopez nem régiben Brüsszelben letartóztatták és a kiadatási eljárás befejezése után Budapestre hozták. A mai tárgyaláson Lopez azt mondta, hogy sohase járt Magyarországon és őt ártatlanul tartóztatták le. Védője, Somján Géza dr., bizonyítani kívánta, hogy Lopez a lopás idejében Carcasso francia fürdőhelyen tartózkodott.

— Különben is, mondotta — Madridban magában háromszázötven Lopez Emánuel él, tehát nem lehetetlen, hogy nem a vádlott volt az, aki részt vett a lopásban.

A bíróság elutasította a védő kérését, hogy az alibi bizonyítása végett a tárgyalást elnapolják. Erre Herich-Tóth ügyész is kérte a tárgyalás elhalasztását, nehogy esetleg ártatlanul ítéljék el a vádlottat.

A bíróság az ügyész indítványát is elutasította. A kihallgatott tanúk felismerni vélik Lopezt, de határozottan nem állíthatják, hogy ő volt a tettes.

A bíróság bűnösnek mondotta ki Lopezt és elítélte négy és fél évi fegyházbüntetésre. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a védő felebbezést jelentett be.

§ Lehar rágalmozója. Bécsből jelentik: A Józsefatádi kerületi bíróság ma tárgyalta azt a becsületsértési pört, amelyet Lehar Ferenc indított Popescu Romulus és ügyvédje Szamuelli dr. ellen, akik azt állították, hogy Lehar „Endlich allein” című operettjét Popescutól plagizálta. A bíróság rágalmozásért Popescut harminc napi elzárásra átváltoztatható 600 korona pénzbüntetésre ítélte. A megoklásban kimondotta a bíróság, hogy különösen tekintetbe vette a Lehar személyiségét, akire jogosan büszke lehet egész Ausztria. A másik vádlottra vonatkozólag elhalasztották a tárgyalást.

§ Ki felelős a hírlapi közlésekért. Budapestről jelentik: Elvi jelentőségű döntést hozott ma a budapesti törvényszék vádtanácsa egy ügyben, amelynek szereplőit nem nevezi meg. A határozat elvi értékű része annak a kérdésnek eldöntésével foglalkozik, hogy az újsajtótörvény szerint milyen a sajtójogi felelősség szerepe a főszerkesztő és felelős szerkesztő között. A vádtanács döntésében azt állapította meg, hogy a sajtótörvény szerint a hatóságok előtti felelősség és minden törvényszerinti felelősség igazolása a felelős szerkesztőt terheli, aki ilyen minőségben a lapon meg van nevezve. A főszerkesztőt, aki a lap szellemi irányítója és gyakran tulajdonosa is — mondja a vádtanács — szerkesztői felelősség nem terheli. Olyan közleményeknél tehát, amelyek megírására a főszerkesztő adott utasítást, a szerző mellett a főszerkesztő legfeljebb szerzőtársaként vonható eljárás alá, míg a közlemény szerzőjével és a felelős szerkesztővel szemben a törvényben lefektetett elvek szerint áll fenn a felelősség.

§ Kártérítési pör a valláserkölcsei kritikaért. Bajáról jelentik: Astafiéva példája, aki kartérítési pört indított egyik napilap ellen, mert szigorúan bírálta meg, iskolát teremtett. Az Astafiéva szerepét Nádasy József szabadkai színház-igazgató játssza most Baján, aki a Baja című helyi újságot azért perelte be, mert őt szigorú és szorinte igazságtalan kritikában részesítette. Viszont, míg Astafiéva százezer koronát szeretne kapni egy kritikáért, addig a szerény Nádasy igazgató megelégszik 980 koronával. A Baja című lap valláserkölcsei szempontból helytelenítette azt az eljárást, hogy csupa francia bohózatot adat elő. Nádasy szerint ez a kritika becsületében is sérti és anyagi érdekeit is veszélyezteti, mert a nők elmaradnak színházából. Ezért rágalmozásért megindította az eljárást a lap ellen és 980 koronás kartérítési keresetet adott be ellene. A pör folytán szakértők fogják megállapítani, hogy a Nádasy műsordarabjai, mint a Villámhárító, Telefon, Tündérlaki lányok alkalmasak-e arra, hogy ezeket egy lap azzal a tendenciával pellengérezze ki, hogy a hölgyvilágot távol tartsa a színházról.

Titkos fegyverraktár Predealon.

(Román agitátorok munkája.)

Távirati tudósítás.

Brassó, július 16.

Az Erdélyre irányuló román aspirációk titkos és nyílt tüzelői, a fulzó nacionalisták, titkos ágenseikkel elárasztják a magyarországi románlakta vidékeket s mindenképp igyekeznek előkészíteni a talajt egy általuk tervezett betörést támogató általános román felkelésre. Ennek a célnak szolgálatában határszéli exszturáikban fegyvereket és lőszereket halmoznak föl, hogy azokat kedvező pillanatban az elvakított hazai románok rendelkezésére bocsáthassák. Brassóban úgy tudják, hogy Predealon is állítottak fel ilyen fegyverraktárt.

A predealai román laktanya mögötti állandóan bezárva tartott és szigorúan őrzött faépületben nyolcezer Manlieher fegyver van beraktározva azzal a titkos utasítással, hogy adott jelre azokat a brassómezei és fogarasi románok kezébe kell juttatni. A legérdekesebb pedig a dologban az, hogy ezeket a fegyvereket Románia a balkáni háberuk kitörése idejében Ausztria-Magyarországtól vásárolta meg. 60.000 drb. kislejtezett ilyen fegyvert szállított akkor monarchiánk Romániának. A fegyvereket „ócska vas” jelzés alatt beszegezett ládákban szállították, de a határszéli vámhivatal rájött, hogy a ládákban fegyverek vannak és illetékes helyre kérdést intézett aziránt, hogy ezekkel a Duna Gőzhajózási Társaságnak címzett furcsa küldeményekkel szemben minő magatartást tanúsítson, mire onnan azt az utasítást kapta, hogy: a kormány tud a dologról és szemet kell hunyni.

Miközben így készülnek a román tulzók, addig a hivatalos világ érzékenykedéssel fogadja a magyar sajtóban kifejezésre jutott ama óhaj, hogy a határszéleket Románia felé meg kell erősíteni.

A nyári idény alkalmával.

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portókülbömbözet szíves megtérítését kérjük.

Orth János

a temesvári szegényeknek.

(Az eltűnt főherceg emlékei. — János Szalvátor temesvári háza.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Temesvár, július 16.

A Habsburg-család legendássá vált alakjai közül egyiknek sem olyan romantikus és titokzatos a története, mint Orth Jánosé, az eltűnt János Szalvátor főhercegé, akinek sorsáról senki sem tud biztosat. Amióta 1891-ben eltűnt, nem jött feléle hír és habár hivatalosan halottá nyilvánították, a legendák ma is feltámadnak róla: hol itt, hol ott hallanak hirt egy titokzatosan élő urról a Délamerikát járó utazók. Minden ilyen titokzatos urban. aki a délamerikai pampák táján él, Orth Jánost sejtik.

Ezeket a legendákat idézi emlékezetbe az a száraz akta, amely Bécsből érkezett a temesvári polgármesteri hivatalhoz. Két bécsi ügyvéd küldte: Bachrach Adolf dr. titkos jogtanácsos és Abel Pál dr. a kik most bonyolítják le azokat az ügyeket, melyek felől az 1911-ben holtá nyilvánított János Szalvátor főherceg, a későbbi Orth János még világeletemben rendelkezett. Temesvárt érdeklő ügyet is talált Orth János hagyatékában.

— János Szalvátor főherceg, akit Orth János néven ismerünk — írják a bécsi ügyvédek — 1878. évi július hó 24-én Kosteinitzban kelt végrendeletének záradékában többek között arról is végrendekezett, hogy a toskániai birtokoknak reá eső részéből, mely pénzbetétekben volt elhelyezve, ezer forint a temesvári szegényeknek fizetessék ki. Ez a rendelkezés egy 1890. március hó 26-án Chattamban kelt záradékkal fel lett oldva, de ezenkívül Orth János halála után hagyatékában nem voltak takarékpénztári könyvek feltalálhatók és a toskánai birtokok utolsó részlete is el lett számolva. Ennek következtében az említett rendelkezés a 124. § értelmében visszavontnak tekintendő. Ezen jog- és tényállás dacára azonban tisenburg-Bierstein Lujza esztrák hercegnő elhatározta a fentemlített összeget Temesvár város szegényeinek kiadni azzal, hogy a felosztásnál minden arra érdemes szegény valláskülönbőség nélkül figyelembe vétessék. Ennek alapján kérek értesítést, hogy mily módon lehetne az ezer forint átutalása iránt intézkedni.

Érdekes, hogy miért is gondolt Orth János a temesvári szegényekre. A főherceg a hetvenes évek elején mint magasabbrangu tüzértiszt Temesvárott állomásozott és teljes két esztendeig időzött itt. Lakásul saját tervei szerint házat építtetett magának s mivel mindenkor romantikus hajlamai voltak, a házat a Gyárvarosban, a Bega partjára építette, úgy, hogy a víz a ház falait mosta. Esténként aztán kiült a ház erkélyére és hallgatta a víz csobogását, susogását. A ház még ma is áll. Emeletes, zöldre festett ház, a temesvári Andrassy-ut legelső háza. A Bega már elvezették mellőle, tulajdonosa is más. Megszűnt ott a habok csobogása, mint régen megszűnt már élni is, aki azt a csobogást hallgatta.

János Szalvátor főherceget nagyon szerették Temesvárott. Ő is szívesen érintkezett minden kivel, jóvialis, állandóan vig kedélyű katona volt, akinek sok tisztelője és becsülője volt a városban. Ugyilátszik jól érezte magát a Délvidék fővárosában, azért gondolt a temesvári szegényekre.

Magyar kézen maradt a Hollaky birtok.

(Az ácsvai uradalom új gazdája.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 16.

Épen egy esztendeje holnap, hogy a nagyhalmágyi járásbíróság árverést volt tartandó és megakartá ütni a dobát Hollaky Imre, ácsvai birtoka felett. Július 17-ikére volt kitűzve a történelmi nevezetességű kastély és birtok felett a licitáció, de azt többször elhalasztották. Körülbelül egy esztendeig tartott a bírósági eljárás, amely egyszer a vevőközönség érdeklődésének hiányában, máskor más ok miatt pihent. Legutoljára ez év április havában adott terminust az említett járásbíróság az eladásra és a szabadságharcban kiirtott Hollaky-család csodálatosan megmenekült utolsó férfi sarja, Hollaky Imre földnélküli urrá lett. Az ácsvai kastély és a 3500 holdas birtok az aradi Viktória takarékpénztár tulajdona lett. Az intézet a bírói árverésen kétszáznyolcvanezer koronát adott az ingatlanért.

Aradmegye magyar társadalmának előkelőségei körében hosszú évek óta igen sokat beszéltek erről a birtokról és annak sorsáról. A magyarság bizonyos pietessal gondolt erre a földdarabra, amelyen a dicsőséges idők, a nagyszerű nemzeti újjászülésnek, a legfényesebb magyar történelemnek egyik legszomorúbb epizódjajátszódtat le. Maga a Hollaky család egyike a legrégebbi nemesi familiáknak a vármegyében. Hollaky Imrének nem egy őse játszott jelentős szerepet a közéletben. Az ácsvai kastély pedig véres események színhelye volt 1848-ban. A hagyomány szájáról-szájra jár még azon a vidéken a tragikus eseményről, amelyet Jókai Mór is megörökített egyik örökség elbeszélésében. Jancu Ávrám, a hírhedt néptribun embereivel körülfogatta a kastélyt és lemészároltatta a Hollaky családot. Az aradmegyei Hollaky-ág valamennyi tagja áldozatul esett a vérengzésnek, csak Imre, aki akkor néhány hónapos csecsemő volt, menekült meg. A családnak ez a martíromsága avatta a magyarság részére értékesebbé az ácsvai földrészt, amely utolsó gazdája alatt egyre jobban kiszaladt annak talpa alól. Szaporodott a bankteher, kocsiderék számra növekedtek a pörös akták, mert Hollaky Imrének pórei voltak a birtok bérlőivel, a jegyzőkkel, a szolgabírákkal, szóval majdnem mindazokkal, akikkel hivatalos ügyekben érintkeznie kellett. Nagy kölcsönöket vett fel a bankoktól. Első helyen a Magyar Jelzálog Hitelbank volt bekebelezve nyolcvanezer korona erejéig, második és harmadik helyen az aradi Viktória takarékpénztár állott kétszázötvenezer koronás kölcsönével. Hollaky az időközi kamatokat sem tudta fizetni és a múlt év februárjában a Hitelbank zárlatot kért a birtokra. A Viktória erre, hogy követelését biztosítsa végrehajtást vezetett ellene 54000 korona költség és kamathátralék erejéig bekebelezte magát és az árverést megkérte. Az egy évig húzódott árverésen meg is vette a birtokot, mint említettük kétszáznyolcvanezer koronáért.

Mindenki azt hitte, hogy a bank azért adott többet a birtokért, mint a mennyi a követelése, mert politikai szempontok is vezették és a magyarság előtt történelmi jelentőséggel bíró ingatlant román kezére akarja juttatni. Megerősítette azokat, akik így gondolkodtak, hitükben az a körülmény, hogy Ács, Ácsfalva és Polyana községek lakossága a birtokos bankkal alkudozásokat kezdettek a birtok megvételére és az érdekeltséget Pop Cs. István dr. ügyvéd országgyűlési képviselő képviselte a

pénzügyminisztériumnál. Heteken át folytak a tárgyalások, amelyeket azonban egy gyors elhatározású budapesti háztulajdonos közbejött hirtelen megszakított és feleslegessé tett.

Hoffer Simonnak hívják a fővárosi urat, aki a lapokból értesült arról, hogy a Hollaky birtokot megvásárolta a Viktória. Gyors eslekvésre határozta el magát. Aradra jött, jelentkezett Rajku Sebő vezérigazgatónál.

— Uram — mondotta a budapesti ur — tudom, hogy önök a Hollaky birtok jelenlegi urai. Igaz-e, hogy nemzetiségi politikai céljaik vannak vele. Ha nem igaz, akkor én hajlandó vagyok Ácsvát megvásárolni.

— Mi nem politikát, hanem üzleteket csinálunk, felelte a Viktória kiváló igazgatója. A birtok azé, aki többet ad érte. Igaz, hogy van rá reflektáns, de ha ön jobban megfizeti ön kapja meg.

— Huszonnégy óra múlva újból jelentkezem, mondotta Hoffer.

Kiment Ácsvára, megtekintette a 3500 holdas birtokot, amelynek fiatal ültetésű erdeit még soká nem lehet értékesíteni, de ezzel nem törődött. Másnap újból megjelent a bankban és néhány óra múlva már meg is kötötték a szerződést, a melynek értelmében Hoffer megvette a birtokot négyszázezer koronáért. Kétszázezer koronát készpénzben kifizetett, kétszázezer koronát a bank betábláztatott Hoffer budapesti tehermentes bérpalotájára. Az ácsvai birtok tegnap óta Hoffer nevében áll.

Urbán Iván báró új gyermekvédelmi intézetekért (Tanácskozások a főispánnal. — Tanonc Otthon és Szeretetház Aradon. — A Weitzer alap új céljai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 16.

A Weitzer János alapítvány, mint ismeretes, még ma is csak részben szolgálja azt a célt, amellyel halhatatlan adományozója megteremtette. A rendelkezésre álló évi jövedelem jelentékenyen kisebbik részével valósítja meg a gondnokság a nemes alapító intencióit, míg a nagyobb tekintélyes összeg felhasználatlanul hever a város pénztárában. Az alapító levél szerint évente huszezer korona fordítandó oly állami vagy városi intézmény támogatására, amely az iparfejlesztés szolgálatában áll, továbbá harmincezer korona várja az új fa- és fémipari szakiskola létesülését. Van egy ugynevezett „kigondoló bizottság” amelynek az a feladata, hogy találjon ki olyan intézményt, amelynek odalehetne adnia huszezer korona évi szubvenciót. Ha nem talál, akkor mondja meg, lehet-e ilyen alapítani, létesíteni? Ot vagy hat ülést tartott a bizottság, de megállapodni nem tudott, mert a különféle irányba divergáló és érvényesülni akaró érdekeket egyesíteni nem lehetett.

Mint már az Aradi Közlöny mai számában megírta, Urbán Iván báró főispán ezt a bizottságot a jövő hét hétfőjén ülésre hívta össze és azon ismét eszmecsere lesz az iparfejlesztési akció meghatározásáról és ha ezt a bizottságnak sikerül konkretizálnia, akkor a Weitzer-alap huszezer koronás évi jövedelmének esetleges felhasználhatóságáról tanácskoznak és ha megállapodás történik az augusztusi közgyűlés elé a tanács erre vonatkozó javaslatot terjeszt.

— Minthogy most már két esztendői kamatjövedelem hever negyvenezer korona összegben — mondotta nekünk aki ismeri az új akció céljait és részleteit — és a hagyománynak ezt a részét a város mindeztideig felhasználni nem tudja, sőt kilátás sincs rá, hogy a közel

jövőben akár valami állami, akár olyan városi intézményt találjanak, amelyre rá lehetne mondani, hogy mint intézmény ipartfejleszt és támogatható, az az eszme merült fel, hogy a Weitzer-alapnak ezt az évi huszezer koronáját Aradon,

az Országos Gyermekvédő liga által alapítandó tanonc otthonnak adjuk.

— A liga, mint ismeretes, a menhelyekről kikerülő fiukat iparosoknak neveli nagyjából és most az a tendencia mutatkozik az államnál, hogy tanonc otthonok létesítésére nagyobb szubvenciót ad a ligának. A hétfőre összehívott értekezlet elé a főispán részletes programot terjeszt és az a kérdés megvitatása alkotja majd a legbehatóbb tanácskozás tárgyát, vajon az alapító levél miként hozható összhangba ezzel a céllal. Természetesen a város törvényhatóságának akaratától, elhatározásától függ, vajon változtat-e Weitzer Jánosnak eredeti intencióján és azt mondja ki, hogy a huszezer koronás szubvenciót oda adja a liga által létesítendő tanonc otthonok, amelynek vezetésére és szervezésére a város megfelelő befolyást gyakorol. Vagy pedig a törvényhatóság úgy határoz, hogy a tanoncotthont maga a város létesíti, aminthogy az egységes ipariskolával kapcsolatosan megindított intézkedések bizonyítják. Tudott dolog, hogy Kehrér Károly kir. tanfelügyelő kezdeményezésére a törvényhatóság elhatározta, hogy a minisztériumtól kéri az egységes ipariskolát és a vele kapcsolatos tanoncotthon létesítését. Ki vannak dolgozva a tervek, elkészültek a költségvetések és ezek most a minisztériumnál vannak, akinek elvi döntését várja a város. Ennek a létesítése is a Weitzer-alap huszezer koronájára van bázisozva. A városnak az az érdeke, hogy az iparos ifjúság végre komoly és a célnak megfelelő nevelésben részesüljön és az ázsiai állapotoknak véget vessen. Az a kérdés tehát, hogy ezt melyik uton érik el a város érdekeinek megfelelőbben. A városi otthon, vagy a liga otthona által.

A liga tervei, mint jó forrásból értesülünk, az otthon létesítésével még nincsenek kimerítve. Egy másik nagyszabású intézmény életre keltésén is tanácskoznak Urbán báró főispánnal, aki a gyermekmentés nemes munkájában csendben, de annál fáradhatatlanabban dolgozik.

A kormány elhatározta, hogy a jövőben javító intézeteket többé nem létesít,

hanem a fiatalok leány bűnözőket átadja a Gyermekvédő ligának. Ezt megfelelő anyagi eszközökkel látja és a liga ugynevezett Szeretetházakat alapít és tart fenn. Az első ilyen intézmény székhelyül Pozsony volt kiszemelve, azonban ezt a várost, a részletes tanulmányozás során nem találták megfelelőnek. A főispán közbenjárására sikerült a minisztérium figyelmét Aradra felhívni és a Fehér Kereszt-egyesülettel már történtek is tárgyalások az iránt, hogy

az első Szeretetház Aradon létesüljön.

A főispán a nála tartandó értekezleten ezt a kérdést is napirendre tűzi és a város képviselőinek állásfoglalásától függ, vajon Aradon nyíljk-e meg az első leányinternátus, amelynek lakói szintén ipari pályára mennek. Ha a város telket és más támogatást is ad, akkor rövidesen megvalósítható lesz ez az intézmény is. Az augusztusi törvényhatósági közgyűlés úgy az otthon, mint a Szeretetház kérdésében megayilatkozhatik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szintházi műsor:

Péntek: *Balletestély*, Leányalmok, Gavotte, Baba, A csintalan Pierette; előadják Nirschy Emilia a budapesti Opera primaballerinája Brada Ede és Nádassy Ferenc az Opera ballettáncosai. *Nincsenek már gyerekek*, vigjáték.

Szombat: *Balletestély*, Leányalmok, Gavotte, Baba, A csintalan Pierette; előadják Nirschy Emilia a budapesti Opera primaballerinája, Brada Ede és Nádassy Ferenc, az Opera ballettáncosai. — *Nincsenek már gyerekek*, vigjáték.

Vasárnap: Délután: *Gyermek-kabaré*. Este: *Katonadolog*, operette. Nógrádi Malvin bucsufel-leptével.

* A színház közlései. *Nirschy Emilia*, Brada meg Nádassy pénteki fellépése iránt határozottan nagy az érdeklődés. A budapesti Opera primaballerinája két esztendővel ezelőtt már volt az aradi nyári színház vendége s a közönség egészen bizonyosan emlékezik még arra, hogy mi-
osoda felejthetetlenül szép, nagyszerűen megkapó művészi táncokat, táncműveket produkált Nirschy, aki valósággal művésznője a táncnak, a csodás, szemkápráztató technikának. Nirschy Emilia — Brada és Nádassy kíséretében — saját szerzeményű balletjeleneteinek keretében, szenzációs pas de trois-ot fogja bemutatni, amelyekkel Londonban és Párisban oly nagy sikert ért el. Saját szerzeményű balletje, a „Leányalmok” és „A csintalan Pierette” varázslatos táncprodukcióira ad alkalmat, míg „A baba” című piece-ben inkább színészi kvalitásait mutatja be. Műsorának, mely az egész estét betölti, kiváló száma a „Nirschy-gavotte” is, melyet korhű jelmezekben lejtének. A tüneményes táncprodukciók megkapó szépségét kétségtelenül nagyban fogja emelni az, hogy a Nirschy-táncestélyen a budapesti Operaház diszle-
ei fognak szerepelni, amelyeket az aradi színház igazgatósága direkt ez alkalomra hozatott le Aradra.

Vasárnap este Zerkovitz Béla nagy sikert aratott operettjében, a *Katonadolog*-ban bucsuzik el Nógrádi Malvin, az aradi színháztól. A fiatal művész két éves aradi működése alatt a fejlődésnek igazán nagy útját tette meg s sok szép sikerre emlékezhet vissza. Egyik legjobb alakításában, a Man-Sing szerepében lép fel utoljára Nógrádi Malvin s bizonyos, hogy a publikum melegséggel, szeretettel vesz bucsut majd a fiatal művészleánytól, aki a jövő szezontól kezdve a szegedi színház tagja.

Vasárnap délután a nyári színház a gyermekek birodalma lesz. Gyermekek-kabaré lesz a színházban. A kabaré rövid magánjelenetekből, bohókás tréfákból, ének- és táncszámokból áll.

* A gyászruhás nő. (Richebourg híres regénye az Urániában.) Egy asszonyi életnek tövisekkel teli útján vezet végig bennünket az a gyönyörű dráma, mely a francia irodalomnak egyik legszebb alkotása. Egy asszony, ki annyi szenvedésen ment keresztül, annyi csalódás érte életében és a boldogság dárúja oly messzire elkerülte, életét a szegények gyámolításának szenteli. A gyászruha fedi örökké testét, mely olyan fenségesen tisztává, olyan nemessé teszi, hogy mindenki csak tisztelettel említi nevét. Midőn a regényről filmfelvételt készítettek, egy el-ellágyuló uri karaktert kerestek a gyászruhás nő szerepének alakítására és ezt megtalálták Delvé asszony nyulánk, bánatos alakjában. Az ő művészete subtilisan finom és oly mély érzéssel, oly kiváló finomsággal és nemes művészettel alakítja ezt a szerepét, hogy játékaival elragadta a nézőközönséget. 5

* Az Apolló színház új műsra. A meleg nyári napok dacára az Apolló-színház nézőtere nap nap után megtelik. Ezt két körülmény magyarázza meg. Az egyik, hogy az Apolló-színház műsorai mindig nívós, változatos képekből van összeállítva, tehát a publikum fokozott érdeklődését állandóan felszinen tudja tartani, másodsorban pedig az Apolló-színház hűs nézőtere, amely a legmodernebb szellőztetővel van felszerelve, teszi vonzóvá a közön-

ség előtt a színházat. Ma is telt ház nézte végig az új műsort, amely szebbnél-szebb érdekes képekből van összeválogatva. A mozi-új-ság, egy meglevenedett illusztrált lap benyomását kelti, amely élénk hozza eredeti fölvételekben a világ legaktuálisabb eseményeit. A műsor humoros képei derűt keltenek, az ember nem győz eleget kacagni, míg a drámák meg-rázó cselekményükkel rabbá teszik a idegeket. A premier közönsége hálásan megtapsolta a szép képeket, melyek még pénteken maradnak műsoron. 3

* A fürdőző és nyaraló közönség figyelmébe ajánljuk Kerpel László 100,000 kötetes kölcsön könyvtárát.

* A költő csillaga Napierkowszkával legközelebb az Urániában. 5

Szerb katonai készülődés.

(Hetvenezer tartalékos behívása. — Háziasiet a vezérkari főnök.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, július 16

Belgrádban, a honnan mindennap az előző napiaknak ellentmondó hírek érkeznek, úgy látszik mégis csak készül valami. A szerb kormány és a szerb hivatalos körök teljesen elcsendesedtek, legfeljebb minden a monarchia ellen irányuló tüntetés, mozgolódás hírének megcáfolásával foglalkoznak. A monarchiában is elültek a háborús hangok, amelyek a trónörökös pár meggyilkolását követő napokban soha nem tapasztalt őszinteséggel és vehemenciával támadtak föl és amelyeket ma már csak a magyar ellenzék elvakult tagjai akarnak pártpolitikai céljaikban kihasználni.

Annál meglepőbbek és rejtelmesebbek tehát azok a hírek, amelyek belgrádi forrásokból szivárognak elő lázas katonai tevékenységről számolnak be. Már tegnap híre jött, hogy, a macedóniai szerb területeken állomásozó szerb csapatokat gyors tempóban észak felé vonják össze és ma ismét több olyan hír kelt szárnyra, amelyek együtt és külön-külön is megerősítik azt a gyanút, hogy a meglepetések országában, a királygyilkosságok, komitacsibandák, bombamerénylők országában valami készül: Szerbia teljes katonai erejére támaszkodva akar föllépni, hol, mikor, milyen irányban és ki ellen: ezekre a kérdésekre még ma hiányzik a határozott válasz.

A Pester Lloyd Szerajevóból értesült ma éjjel egy állítólagos szerb mozgósításról. Szerajevói katonai körökhöz ugyanis az az értesítés érkezett, hogy

a szerb kormány több tartalékos évfolyam összesen hetvenezer ember sürgős behívását rendelte el.

A szerb hadsereg békelétszáma negyvenezer, amely létszám most a tartalékosok behívásával száztízezerre emelkedik. A teljes hadilétszámra emeléshez még 70—80 ezer ember behívása szükséges és így

a szerb hadsereg félig már hadilétszámon áll.

Ezen a jelentős intézkedésen kívül utóbbi napokban nagyarányú csapatváltozások történtek: Ujszerbiából Észak Szerbiába helyezték át számos csapatot.

A nagyarányú szerb katonai készülődések híre annál feltűnőbb és annál hihetőbb, mert éppen ma adja hírül egy gleichenbergi távirati jelentés, hogy a szerb hadsereg tulajdonképeni lelkét

Putnik tábornok vezérkari főnököt sürgősen hazaszóltatták.

Putnik tábornok Gleichenbergben kurát tartott és kurája felbeszakitásával sürgősen hazautazott Belgrádba. A vezérkari főnök váratlan visszarandélése és a tartalékosok behívása között nem is kell az összefüggést keresni, annyira önként kínálkozik.

A szerb felkészüléssel — amelyről nem lehet e percben határozottan azt állítani, hogy a monarchia ellen irányul — nálunk éppen az ellenkező jelenségek észlelhetők az utóbbi napokban:

Hötendorfi Conrad báró vezérkari főnök tegnap kezdte meg szabadságát. Ezzel kapcsolatban a Neues Wiener Tagblatt azt írja, hogy a helyzetben beállott megnyugvás igazolását képezi az a körülmény, hogy

most már a hadügyi vezetőség minden magas funkcionáriusa szabadságon van,

mert Krobatin hadügyminiszter, Hazai és Georgi honvédelmi miniszterek és most már Conrad báró, a vezérkar főnöke is megkezdte szabadságát.

Megerősítése ez annak az általános nézetnek, hogy most már bizonyára nincs semmi ok az idegességre és teljes nyugodtsággal várhatjuk a helyzet továbbfejlődését.

Ugyanezkor meg kell emlékeznünk a párisi Maitia híradásáról, amely bécsi tudósítójának távirata alapján jelenti, hogy alaptalanok azok a külföldön elterjedt hírek, melyek szerint a monarchia katonai előkészületeket folytat Szerbia ellen. Ausztria-Magyarországon ilyen intézkedésekről szó sincs s ezek a kőszá hírek minden alapot nélkülöznek.

A szerb kormány viselkedése sem mutatkozik olyanak, hogy megmagyarázhatná a katonai intézkedéseket. Éppen ma érkezett híre, hogy a szerb kormány visszahívta konstantinápolyi követét, Georgievicset. A szerb diplomatának ez a váratlan fölmentése megrendszabályozást jelent és pedig Ausztria ellen irányuló kironanásai miatt. Georgievics egy körlevelet intézett a török sajtóhoz, amelyben nem egészen kifogástalan módon tiltakozott az Ausztria-magyarországi sajtónak Szerbiával szemben használt hangja ellen és rövid idő múlva megjelent interjúban olyan kijelentést tett, hogy ha a monarchia Szerbiától a nagyszerb propaganda elnyomását fogja követelni, ezt a követelést vissza fogják utasítani. Szerbia békés szellemű, ha azonban Ausztria ki akar kezdeni vele, akkor sarkára áll. A szerb ügyvivő megrendszabályozását e nyilatkozatok következményének tekintik. A szerb kormány beavatkozása, amellyel ilyen spontán módon vont a felelősségre Georgievicset, éppen most, nagy jelentőséggel bír és talán kedvező módon járul hozzá a válság tisztázásához.

Ha azonban nem is irányul közvetlenül a monarchia ellen a szerb kardcsörtetés: amennyiben a nagyarányú behívások híre igaz, úgy újabb balkáni harcokra lehet számítani. Már ma olyan híreket hoz az albáni eseményekről a táviró, hogy Elbasszán felé szerb reguláris katonaság vonul, amely átlépte az albán határt. Lehet, hogy ez az albániai expedíció és az előbb említett mozgolódások összefüggnek egymással.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 161
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 161
Nyomda	— 161

Elkésett segély

Vilmos fejedelemnek?

(Betörték a szerbek Albániába? — Meg-mozdulnak a nagyhatalmak.)

Távirati tudósítás.

Durazzo, július 16.

A helyzet óráról-órára válságosabb. Most már semmi utat nem látni a menekülésre. Mikor a fölkelőkhez legutóbb parlamentaireket küldtek, a fölkelőknek azt ajánlották, hogy külön telefondrótot vezetnek a fejedelem palotájába és így közvetlenül tárgyalhatnak Wied herceggel. A fölkelők erre azt felelték, hogy ők nem bocsátkoznak semmiféle tárgyalásba, amíg Valona el nem esett. Kijelentették a fölkelők azt is, hogy ha a kormány csapatok meg akarják kezdeni az ellenségeskedést, azonnal kezdjék meg, mert az ujhoddal megkezdődik a Ramasan-ünnep. Ezt az ünnepet ők, mint igazbivók, teljes nyugalomban akarják tölteni. Ha ez alatt az ünnep alatt megtámadná őket, rettenetes bosszút állnának.

Durazzóban akkora a fejtelenség és elkeseredés, hogy állítólag a kormány csapatok közt összeesküvést szőnek, az összeesküvők pedig meg akarják gyilkolni a nemzetközi bizottság egyik tagját, hogy ezzel beavatkozásra kényszerítsék Európát.

Az összeesküvés terve, amely mindenáron újabb komplikációkkal akarja elhuzni az időt, már a végső kétségbeesés munkája.

Londonból jelentik: A Balkán-bizottság tegnapi ülésén Bryce kijelentette, hogy a bukaresti békeszerződés a legnagyobb mértékben elégtelen. Helyesen tennék tehát balkán államok, ha a szerződést felülvizsgálják és pótlásokkal látják el, hogy a jelenlegi elnyomatás okait megszüntessék. Brycenak az a véleménye, hogy a balkáni háborút Ausztria-Magyarország és Oroszország apátiája idézte elő, mert ez a két nagyhatalom elmulasztotta azt, hogy rivalitásainak a kérdéseire nézve barátságosan meg egyezzenek és Törökországot reformokra kényszerítsék.

Amsterdamból jelentik: Vilma királynő táviratot kapott Wied hercegtől. Az albán fejedelem megcáfolja azt a hírt, hogy németalföldi tisztek is kerültek a fölkelők kezére. Kijelenti, hogy a tisztek valamennyien teljes biztonságban vannak.

Durazzóból jelentik: Valona még nem esett el, mint ahogy az olasz jelentések állítják. Tegnapi négy gépfegyvert hoztak ide, amelyeket Koricából mentettek meg. A fölkelők támadását minden órában várják.

Szutariból jelentik: Nagy feltűnést kelt, hogy az osztrák-magyar különítmény tisztjeinek lakását katonákkal őriztetik. Ennek az oka hír szerint az, hogy annak a hét mohamedánnak hozzátartozói, akiket a különítmény néhány nap előtt egy ütközetben megölt, levelet írtak Philips ezredesnek, a nemzetközi csapatok főparancsnokának és közlik vele, hogy ők a mohamedánok megölése miatt véres bosszút fognak állni. A levél azzal végződik, hogy Szutaricak is az lesz a sorsa, ami Durazzónak és Valonának.

Bécsből jelentik: Albániából kedvezőtlen hírek érkeznek Vilmos állásáról, amely veszélyben forog. Mint-hogy azonban Vilmos távozása tápot adna az anarchiának és veszélyeztetné Albánia fennállását, amelyet pedig a nagyhatalmak szükségesnek tartanak, tárgyalások folynak, hogy a nagyhatalmak anyagi és katonai segítséget nyújtsanak Vilmosnak. A tárgyalások két-három nap múlva befejeződnek.

Rómából jelentik: A Stephani ügynökség jelenti Valonából: Izmael Kamil bég összehívatta a város lakosságát és felszólította őket, hogy fogjansk fegyvert és védelmezzék meg a várost az ellenséggel szemben. Az összegyűlt lakosság lelkesen tüntetett a háború mellett és éljenezte Vilmost.

Rómából jelentik: Valonából aggasztó hírek érkeznek. A felkelők már csak négy órányira vannak a várostól. Nem hiszik, hogy a lakosság sokáig ellen tud állani az ostromlók-nak. Attól félnek, hogy a felkelők, ha elfoglalják a várost, vérfürdőt rendeznek.

Castelnuovából jelentik: Valona el-esése a küszöbön van. A szerbek Sztarovánál átlépték az albán határt, Sztarovát megszállták és előre nyomultak Elbasszán felé.

Megrágalmazták a kormányt egy aradi népgyűlésen.

(Politikai bűnpör Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 16.

Érdekes politikai pör iratai fekszenek most az aradi királyi ügyészségen. A pörben vádlotként szerepel az országos szociáldemokrata-párt vezetőségének egyik tagja, akinek a nevét azonban titokban tartják.

A bűnpör szálai a négy hónappal ezelőtt Aradon megtartott szocialista népgyűlés idejére nyulnak vissza. Az aradi népgyűlésen ugyan is megjelent a központi szociáldemokrata-párt egyik kiküldöttje, aki természetesen dörgedelmes beszédet mondott a „ostorozta a szolgalelkű munkapárti rendszert” amint az ő frazeológiájukban hangzani szokott a nyilvános bírálat. Amde a központ kiküldöttje nem elégedett meg az általános kritikával, hanem többek között ilyen nyilatkozatra ragadtatta magát:

— Ez a kormány megérdemelné, hogy el-lene bűnvádi eljárást indítsanak a csalások, panamák számai miatt, amelyek a nevéhez fűződ-nek. Széchenyi Aladár gróf Arad volt függet-lenségi jelöltje programbeszédében azt mondta, hogy Lukács a tolvaj, Tisza a felbujtó és Khuen az orgazda. Emiatt a kormány nem indított pört Széchenyi Aladár ellen, bizonyo-san azért nem, mert tudta, hogy a tárgyaláson a gróf bebizonyítaná állításait.

A jelenlévő rendőrtiszt jegyzeteket készi-tett a dörgedelmes beszédéről és a népgyűlésről szóló jegyzőkönyvet átküldték a királyi ügyész-séghez. Az ügyészség a kormányt ért súlyos sértésre vonatkozó jelentést felküldte Tisza Ist-ván grófnak s megkérdezte, megindítható-e a büntető eljárás a szónok ellen? Rövid idő alatt megjött a válasz: a minisztertanács felhatalma-zást adott az ügyészségnek, hogy az egész kormány megrágalmazása miatt indítsa meg a vizsgálatot.

Az ügyet Morócza Dénes kir. ügyésznek osztották ki, aki a napokban elkészítette vég-zését a vizsgálat elrendelése végett. Az iratok rövid idő múlva átkerülnek a rendőrségre, ahol kihallgatják a vádlottat és a tanukat.

Nem kétséges, hogy a vádlott ismét a ta-gadás szép fegyverével védekezik majd. Hiszen rövid időn belül három olyan rágalmozási pört is tárgyaltak Aradon, amikor a szocialista szónok egyszerűen letagadta az inkriminált kife-jezéseket és tanukat állított, akik igazolták, hogy ő egyáltalán nem sértett meg senkit, mert ő a legártatlanabb fiú a világon.

A furdóévad alatt t. előfizetőink ki-vánságára a lapot bárhová utánuk küldjük.

Elszállítják a szerb katonaszökevényeket.

(A határszélről — az ország belsejébe.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Temesvár, július 16.

Ma délelőtt harminc szerb katonaszöke-vény érkezett Temesvárra. Pancsováról hozták őket, hol hosszabb idő óta voltak letelepedve. Vannak közöttük olyanok, akik a balkáni hábo-ruk lezajlása után hagyták ott a győzelmi má-morban uszó Szerbiát, némelyek pedig már egy-két évvel ezelőtt szöktek meg hazájukból. Pancsováról azért kellett őket elszállítani, mert a jelenlegi helyzet egyáltalában nem célszerű, hogy szerbiai illetőségű és végeredményben mégis csak a szerb nemzethez tartozó egyé-nek a magyar-szerb határhoz igen közel fekvő városban tartózkodjanak. Mert ezek a szökevények ugyan beszélnek arról, hogy a szerb katonaságnál osztályrészül juttatott rossz bánásmód miatt szöktek meg, ezt azonban nem vagyunk kötelesek elhinni. A kémkedésnek ezer-féle módja van és soha sem volt még oly idő-szak, hogy Szerbia kémeket ne alkalmazott volna. Harminc, jobbra az intelligens iparos-osztályhoz tartozó egyént egy, a szerb hadse-reg viszonyaira igen kompromittáló mesével utra bocsátani, utóvégre nem is oly ötlet nél-küli dolog. A katonaszökevények azután eljut-nak az ország különböző részeibe, hosszabb időre letelepsznek, megismerkednek a viszo-nyokkal, adott esetben rendkívül hasznos felvi-lágosítással szöghálhatnak hazájuknak. A har-minc szökevényt ma délután tovább vitték Nagykikindára, onnan pedig Szentesre, hol szétválasztják őket és az ország különböző ré-seibe internálják.

Az egyik katonaszökevény igen érdekes dolgokat mondott el. A katonaszökevény — kinek nevét a rendőrség szigorúan eltítkolja — elmondta, hogy a második balkáni hábo-ruban megsebesült és a kórházba került. Családos ember és igen szerette volna látni a feleségét és gyermekeit. Kért is öt napi szabadságot, de nem kapott. Erre gyógyuló sebével megszökött a kórházból, ellátogatott a családjához és elbujdosott. Tudta jól, hogy többé vissza nem mehet, mert akkor haditörvényszék elé állítják és főbelövik. Posa-revácánál több társával együtt átkelt a Dunán és Pancsován telepedett le. Ott találkoztak több szerb katonaszökevénnel, kik már hosszabb idő óta éltek ott. Némelyik egy év előtt hagytá el hazáját, sőt még volt olyan is közöttük, aki két év óta tartózkodott már Magyarországon. Ő mindössze nyolc hónap előtt szökött meg. Belgrádban szolgált, a gyalogosoknál, míg tár-sai a belgrádi, sabaci és nisi helyőrségektől szöktek meg. Azért tették ezt, mert rendtele-nül kapták a zsoldjukat, sőt néha egyáltalán nem kaptak pénzt, rossz volt az élelmezés és igen rosszul bántak velük. A tisztek ütötték-verték őket, ugyanezt tették velük az altisztek is.]

— Óriási igazságtalanság van Szerbiában — mondta. — Valamennyien megszöknének, ha ezt tehetnék. A legaljasabb emberekből altisztek lesznek, ezek azután ütök verik és nyuzzák a náluknál intelligensebb közlegénye-ket. Abból a mintaszerű jóviszonyból, mely a szerb tisztek és a katonák között fennáll, semmi sem igaz. A tisztek gorombán bántak velünk.

Elmondta azután, hogy mind a két bal-káni háborúban részt vett. A törökök ellen Kumanovánál és Prilepnél küzdött és mind a két ütközetben megsebesült.

HIREK.

Lezuhant a pilóta-bárónő.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 16.

Budapest közönségének még élénk emlékeztében van De la Roche bárónő, az első pilótanő. A rákosi aviatikai meeting primadonnája volt, aki pepitanadrágos dresszben szállt a biplán nyergébe. Valahányszor a levegőbe emelkedett, bár nem produkált valami jelentős repülést, mindig viharos tapsokat kapott. Akkoriban a szintén itt időző Latham barátja volt a karsu, fiatal hölgy, s a hírneves Albatrosz-pilótát követte Párisba. Amidőn Latham Afrikába ment kalandos vadászatra, szakított vele és Oisin repülőgépgyáros menyasznya lett. Barátai azóta már a föld alatt pihennek: Lathamot egy orrszarvu öklelte halálra, a legsötétebb Afrikában, Oisin pedig a levegő martirja lett.

Magát De la Roche bárónőt, aki még a halállal is kacérkodott, néhány évvel ezelőtt tudvalevően szintén szerencsétlenség érte Franciaországban: lebukott gépével és összetörte a testét. Sokáig lebegett élet és halál között, de végül is meggyógyult s megfogadta, hogy többé nem ül aeroplánra.

Fogadását azonban nem tartotta meg, mert egy év óta ismét röpkeködött. Most azután szomorú hír érkezett róla: lezuhant és súlyosan megsebesült. A reimsi repülő-meetingen sikeres fölszállásokat végzett De la Roche bárónő. Tegnap részt vett a magassági versenyben s e közben szerencsétlenség érte. Tetemes magasságból lezuhant s összetört gépe alatt eszméletlenül terült el. Kórházba vitték, ahol az orvosok megállapították, hogy állapota súlyos ugyan, de nem életveszélyes.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat mindenkor a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszédnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

— Milyen idő-várható? A meteorológiai intézet jelentése. Zivataros esők várhatók hőszűkkel. — Sürgönyprognózis: Zivatárokat és hűvösebb.

— A trónörökös a királynál. Ischlből jelentik: Károly Ferenc József trónörökös holnap reggel ideérkezik és kilenc órákor külön kihallgatáson jelenik meg Őfelségénél. Jól értesült körökben úgy tudják, hogy a trónörökös augusztus 17-én nevezik ki ezredparancsnokká. A trónörökös valószínűleg részt vesz az idei német hadgyakorlatokon, amelyre az elhunyt trónörökös volt hivatalosan bejelentve.

— Kitüntetés. A király személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Hajnal Albert dr. békésvármegyei tiszteletbeli főorvosnak, a közegészségügy terén szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. A kitüntetett főorvos évek óta főorvosa Menyháza fürdőnek és kétségtelenül nagy érdemei vannak a híres fekvésű aradmegyei fürdőhely fölvirágoztatása és fejlődése körül. Menyháza látogatói jól ismerik és kedvelik a szeretetreméltó főorvost, aki a nyári hónapokat állandóan a kedves fürdőhelyen tölti.

— A cár franciaországi utazása. Párisból jelentik: A Liberté írja: A cár részt fog venni az Épinée melletti hadgyakorlatokon, azután Párisba utazik, ahol két napig az elnök vendége lesz.

— Királyi köszönet Harrach grófnak. Bécsből jelentik: Őfelsége ma a következő kéziratot intézte Harrach Ferenc gróf v. b. t. t. -hoz: Kedves Harrach gróf! Mint az önkéntes automobil hadtest tagja Szerajevóban résztvevő boldogult unokaöcsém, Ferenc Ferdinánd főherceg automobil útján, melynek folyamán merényletek célpontja volt, melyek egyikének a főherceg és neje áldozatul esett. A megrázó események közepette oly önfeláldozó gondozással vette védelmébe a főherceg és neje életét, hogy indítatva érzem magam Önnek ezen magatartásáért hangsúlyozott elismerésemet és köszönetemet kifejezni. Ischl, 1914, július 16. Ferenc József, s. k.

— Az Andrányi üzlet új vezetője. Az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatósága most teszi közzé, hogy Baross Lajos dr. az O. K. H. ügyésze, állásáról lemondott. Mint az Aradi Közlöny már régebben megírta: Baross dr. az aradi Andrányi üzlet vezetését veszi át magas évi honorárium és százalékos részesedés mellett. Ezért vált meg a Hitelszövetkezetnél viselt állásától.

— Három statáriális ítélet. Bécsből jelentik: A Reichspost írja: Szerajevóból jelentik, hogy az ostromállapot kihirdetése óta az egész tartományban csak háromszor ítélezett a rögtönítélő bíróság.

— Visszahívták a szerb vezérkari főnököt. Gleichenbergből jelentik: Putnik tábornokot, a szerb hadsereg vezérkari főnökét, aki itt töltötte szabadságát, ma hazahívták. Putnik azonnal elutazott.

— Az adókiadás utolsó előtti napja. Két heti működés után az adókiadó bizottság holnap tartja utolsó tárgyalását. Ma, az utolsó előtti napon a már megszokott humanitással és méltányossággal foly az adókiadás, amelyen újból megjelent Embay Iván pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató helyettes. A vendéglők panaszokdát különösen sokat és a bizottság a javaslattal szemben valamennyi személyesen megjelent adófizetőnek leszállította az adóját.

— Öngyilkos tőzsdebizományos. Bécsből jelentik: Abelesz Vilmos, a jóhírnevű A. Hoffmannthal Nachfolger tőzsdebizományos cég tagja az éjszaka öngyilkosságot követett el. A gázkaályházból gummicsővet vezetett a szájába és reggel holtan találtak rá. Levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy tőzsdevesztése miatt lesz öngyilkossá. A vesztesség a céget nem érinti.

— A pápai kitüntetés. Szabadkáról jelentik: Tóth József magyarkanizsai földbirtokos, volt országgyűlési képviselőnek, aki birtokán templomot építtetett, a pápa a Szent Gergely lovagságát adományozta. A kitüntetést ma akarták Tóthnak átadni, de mikor benyitottak lakására, holtan találták. Valószínű, hogy szívszélhűtés ölte meg.

— Francia pilótatisztek német területen. Strassburgból jelentik: Fürstenfeld mellett két francia katonatiszt repülőgépen leszállott, kijelentették, hogy a kód miatt nem láttak és ezért repültek át a határt. Ezt a vizsgálat is megállapította és két francia katonatisztet német kártársaik kísérték el a határig.

— Szerb agitációért letartóztatott aliami hivatalnokok. Laibachból jelentik: A Szlovene közli Pólaból: A maraniki kerület biztosa nagyszerb agitáció miatt letartóztatott. Ugyancsak letartóztatták a laibachi kerület titkárát is. Mindkettőt a laibachi törvényszék fogházába szállították.

— Gyermekrablások Newyorkban. Newyorkból jelentik: Az ügyészség hosszas vizsgálata kiderítette, hogy Newyorkban szervezett ipart üznek a gyermekrablásból. Több rablóbanda van, amelynek sok férfi és nőtagja gyermekrabló-trösztöt képez. A nyomozás adatai szerint a legutóbbi években 150 gyermeket raboltak el, akikért 2500-tól 10.000 márkáig terjedő váltságdíjat csikartak ki a szülőkől. Egy öttagú bandát már sikerült elfogni és törvény elé állítani. A tárgyalásra, amely tegnap kezdődött meg, husz tanut idéztek be, hogy vallomásaikkal fényt derítsenek a gyermekrablók trösztjének üzemeltetésére. Egyes rablók a kétségbeesett szülőknek elküldötték a gyermekek egyes ruhadarabjait és hajfürtjeit és ha nem elég gyorsan kapták meg a váltságdíjat, akkor a gyermekekkel levelet írtak a szülőknek azokról a borzalmas kínzásokról, amelyeket el kell szenvedniük, mert a váltságdíj még nem érkezett meg. Többnyire kevéssé vagyonos családok voltak az áldozatok, főleg külföldi származású kereskedők, akiket később bombamerénnyel való fenyegetéssel tartottak vissza attól, hogy följelentést tegyenek a rendőrségen.

— Cáfolatok a belgrádi tüntetésekről. Budapestről jelentik: A Budapesti Tudósító közli: Milankovics budapesti szerb főkonzul a szerb miniszterelnök megbízásából és nevében levelet intézet Tisza István gróf miniszterelnökhöz, amelyben kijelenti, hogy a belgrádi tüntetésekről, a monarchia kövele elleni merénylőről, a monarchia belgrádi alattvalói közötti pánikról, a Hartwig temetésén lefolyt tüntetésekről szóló hírek hamisak és koholtak. Belgrádban csend és nyugalom van, az egész év folyamán nem volt tüntetés s senki sem kísérelte meg, hogy tüntetést kezdjen.

Budapestről jelentik: A Budapesti Tudósító közli: A szerb sajtóiroda arról értesíti, hogy Tisza István grófnak tegnap a képviselőházban tett nyugodt kijelentései egész Szerbiában megnyugtató hatást tettek.

A Budapesti Tudósító illetékes helyről jelenti: A Nap tegnapi, belgrádi követünkkel való interjúra vonatkozólag Gieszl báró hivatalosan kijelenti, hogy az összes neki imputált közlemények merő koholmányok, amelyek nem felelnek meg a valóságnak.

— Orosz hadikikötő Montenegróban. Zágrábból jelentik: A Srbobron azt írja, hogy a montenegrói kormány és Oroszország között tárgyalások indultak meg, hogy Oroszország kibérli Montenegró egyik kikötőjét, amelyet hadi kikötővé alakít át. Először Antivárira gondoltak, amelynek átalakítása 30 millió rubelbe kerülne. Minthogy azonban az nagyon közel van Spizzához, ahol a monarchiának van erős hadi-kikötője, a montenegrói Noca kikötőjét választották, amely erre a célra igen alkalmas, mert öblében aknákat lehet jól elhelyezni és a monarchia hadikikötőtől elég távol van. A tárgyalások rövidesen befejeződnek és megkezdik a kikötő átalakítását.

— Törökország fegyverkezik. Konstantinápolyból jelentik: A kormány a kamara elé törvényjavaslatot terjesztett 5 millió török font (115 millió korona) rendkívüli hadügyi költség megszavazására, amely fegyverkezési célokra szolgál. A javaslatot vita nélkül elfogadták.

— A bán Budapesten. Skerlecz Iván báró horvát bán ma reggel Budapestre érkezett. A bán a horvát minisztériumban reszort-ügyekben tárgyalt. A képviselőházban Tisza István gróf miniszterelnököt kereste fel, akivel hosszabb ideig folytatott tanácskozásokat. A bán ügyeinek elintézése után visszautazik Zágrábra.

— Kombinációk Hartwig utódáról. Pétervárról jelentik: Hartwig utódjául Gulcevicset, a konstantinápolyi orosz követség titkárát szemelték ki.

— Huerta bukása. Mexikóból jelentik: A kabinet valamennyi tagja lemondott. Elpázo Juarezbe utazott, hogy fegyvereket vásároljon.

Mexikóból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Huerta tegnap délután négy órakor a kongresszusnak benyújtotta lemondó okmányát.

Mexikóból jelentik: Huerta lemondási okmányának felolvasásakor a képviselők és a karzat látogatói viharosan éltették Huertát. Este Carbajal külügyminiszter a képviselők és szenátorok előtt letette az esküt mint Mexikó elnöke. Ezután Huerta gárdistáitól kísérvé, a tömeg lelkes ovációi közben, a kormányzó-palotához ment.

— Meglopott artistanő. Ma éjjel egy órakor a Könyöt cirkusz egyik artistanője jelentést tett a rendőrségen, hogy mialatt az előadás-son játszott, a ládájából elloptak ötven korona papírpénzt, egy husz és egy tíz márkás aranyat. Feljelentése szerint a lopást a cirkusz két szolgálja követte el, akikről csak annyit tud, hogy keresztnévük Miklós, illetve András és állítólag látták, amikor a pénzt megszámlálták. Az artistanő a lopás észrevétele után kereste a két szolgát, de ezek eltűntek a cirkusz tájékaról. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Fölismert öngyilkos. Megírtuk, hogy tegnap délután egy furiasan öltözött nő holttestét fogták ki a Marosból, akinek személyazonosságát nem tudták megállapítani. Ma délelőtt megjelent a rendőrségen András Gábor asztalosmester és bejelentette, hogy valószínűleg Ilona nevű 17 éves leánya az öngyilkos, mert ő hordott olyan amulettet, mint a holttest karján találtak. Az asztalosmester azután az ujtemető halottas házában megtekintette a hullát és tényleg felismerte benne leányát. A fiatal leány még 11-én eltűnt szüleinek Varjassy Lajos-utca 61. számú lakásáról és valószínű, hogy még aznap bele vetette magát a Marosba. Tettének okát nem tudják.

— Poincaré elutazott. Párisból jelentik: A szenátus nagy vihára, amely miatt kormányválságtól tartottak, tegnap elesondesedett egy időre azzal a rezolúcióval, amelyet Clémenceau és hívei elfogadtak. Poincaré elnök végre elutazhatott Oroszországba. Viviani miniszterelnökkel éjjelkor Dunquerquebe utazott, ahonnan hajón mennek Oroszországba.

— Csőd a halott hagyatéka ellen. Bécsből jelentik: Dréher Tivadar hagyatéka ellen, aki ez év áprilisában automobil katasztrófának esett áldozatul, csődöt kértek. Atyja, Dréher Antal még fia életében kifizetett négy és fél millió korona adósságot, de halála után újból jelentkeztek hitelezők, akiknek hétszáz ezer korona volt a követelésük. Ezt Dréher Antal nem akarta kifizetni, mire a hitelezők csődöt kértek. Az aktívák ötvenezer koronát tesznek ki.

— Ha a medve haragszik. Tulságos kíváncsiságát súlyos sérüléssel fizette meg Harsányi Sándor, Rubinstein Mór szállító alkalmazottja. Amikor ugyanis a Könyöt-cirkusz megérkezett, s a vasuti állomásról az állatokat elszállították, Harsányi a medvék ketrecéhez ment és játszadozni kezdett az állatokkal. Az egyik medve ugylátszik megharagudott Harsányira, kinyújtotta lábát és talpával a Harsányi arcára csapott, amelyből kiszakított egy darab húst. Harsányit sérülésével a kórházba szállították, a medve pedig visszavonult a ketrecébe.

— Összemorzsolta a gép. Nagybecskerekéről jelentik: Hegedüs János mokriní birtokos gépet akart vásárolni. Próbálás közben a gép elkapta Hegedüst és halálra zúzta.

— Előnyös bérlet Krausz Paulin kölcsönkönyvtárában. Színház-épület. 287

— Központi szálló kerthelyiségében folyó hó 18-án szombaton este katonazené, mely alkalommal kávéházi italok is lesznek felszolgálva, szabad bemenet. 4275

— Harminc százalékkal olcsóbb lett a gyermekkosci a Fischer Nagy Áruház Gyári-raktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

— Ügyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1918. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— Vidékiek bármily megbízással a Messenger-Boy vállalatához bizalommal fordulhatnak. Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(A teljes tucat.) Az egyik budapesti kereskedőnek a nyakán maradt egy csomó évad-ját mult bluz. Leszállította az árát darabonként tizenkettőről öt koronára, de még így is kétségei voltak.

Részöl a levelező-szolgálatára:

— Irjon Máramarosba a detaillistánkunk hogy itt küldünk neki csomagolva egy tucat felére leszállított pompás női bluzt darabonként 6 koronával = 72 korona. Biztosak vagyunk benne, hogy megtartja.

A segéd nem értette.

— De hiszen kérem a bluzokat öt koronára szállítottuk le?

— Magának nehéz feje van. A csomagolásnál el fogja hibázni és tizenkét bluz helyett tizenégyet fog bepakkolni. Érti?

Nem értem.

— Akkor menjen ki előbb a zsidóruspiacra és vegyen magának egy jobb fejet. Százszor mondtam magának, hogy legjobb az egyenes út. Nézze. Ha én öt koronáért küldöm is neki a bluzt, visszaküldi. De hogyha 6 koronáért küldöm és „véletlenül” többet küldök kettővel, akkor azt gondolja, hogy a mi nagy cégünket lefőzheti és meg fogja tartani. Most vegye kezébe a ceruzát. Kapnánk 14 bluzért 6 korona = 70 koronát és nem bizonyos, hogy megtartja. Így pedig kapunk 12 bluzért 6 korona = 72 koronát. És bizonyos, hogy megtartja. Kezdi már érteni?

Igen, már kezdem.

A 14 bluz elment, de csak 12 iródott a levélbe. Pár nap múlva visszajött a 12 bluz (a kettő ottragadt) ezzel a barátságos levéllel:

„Becsését megkaptam, de a bluzokat már itt sem használhatjuk. Visszaküldöm a teljes tucatot és számítok további jóindulatára...”

El lehet képzelni azt a további jóindulatot.

(Családi gyász.) Egy falusi rőfös üzlete igen ingadozó alapon állott, s eltöklélte magát arra, hogy felutazik néhány napra Pestre a hitelezőivel való egyezkedés céljából. Nem volt aki ez idő alatt az üzletét bizza, s így kénytelen volt boltját néhány napra bezárni. Meg is cselekedte ezt a napokban, amikor kapóra jött neki a trónörökös halála. Nagy szomorúan kifüggesztette a következő cédulát boltajtájára:

A trónörökös halála miatt zárva.

MULATSÁGOK.

(=) Tornásmulatság. Jól sikerült táncmulatságot rendezett július 12-én a Kürtösön alakuló tornaegyesület. A rendezőség igyekezetének és buzgalmaának köszönhető, hogy a mulatság a legpompásabb jókedv jegyében folyt le. A mulatságon megjelent hölgyek névsora a követ-

kező: Zachariás Árpádné, Zachariás Ibolyka, Zachariás Micike és Olga (Zaránd), Katona Mihályné, Katona Annuska (Ópálos), Pintér Lajosné, Hajduk Döméné, Weitz Józsefné, Weitz Margit, Feksz Antalné, Zsulán Miklósné, Zsulán Emilia, Rubinek Elza, Lujza és Ilus, Sponner Terike.

SPORT.

+ Football mérkőzés és atletikai viadal. Kettős sportesemény színhelye lesz vasárnap délután az Aradi Atletikai Klub Török Gábor-utcai sporttelepe. Délután három órakor kezdődik a AAK. országos atletikai viadala, amelyen több neves fővárosi egyesület atlétáján kívül részt vesz a vidék versenyző gárdájának legértékesebb eleme. Minden számnál nagy mezőny fog starthoz állani és ezért érdekes küzdelmek fogják változatossá tenni az atletikai versenyt. A verseny után football mérkőzés következik. Az Aradi Munkástestező Egyesület jónévű csapata újra szembe kerül riválisával, az ATE. csapattal. Ennek a mérkőzésnek nagy jelentőséget tulajdonít az a körülmény, hogy a küzdelem a bajnoki két pontért fog folyni. A bajnokságot tudvalevően ezután két osztályban fognak küzdeni és ez a mérkőzés befolyással bír az osztályozásra. Minthogy a két egyesület tudatában van a mérkőzés nagy jelentőségének, ezért a legjobb csapatát fogja kiállítani. Az ATE. csapata legutóbb a Török ellen elért szép eredményével megmutatta, hogy most áll formája tetőpontján és úgy játéktudásával, mint játékosainak egyéni képességével méltán sorolható a délvidék legjobb csapatai közé. Az AMTE. viszont most áll csak érvényesülésének kezdő fokán és legutóbbi meglepetésszerű eredményeivel figyelemreméltó kvalitásokat árult el. A vasárnapi mérkőzés ezért magán viseli az érdekes küzdelmek minden jelenségét. A mérkőzést Takács (Kinizsi) fogja vezetni.

+ Athletikai verseny Szegeden. A Szegeden megjelenő Sport című hetilap, július 19-én, vasárnap délután Szegeden rendezi évenként az ország más-más városában megismétlődő vándordíjas versenyt. Tizenhat egyesület nevezett százhusz atlétát. Az Aradi TE, Bajai SE, Bácska, Debreceni TE, Érsekújvári SE, Nagyvárad AC, Nagyvárad SE, Nagykinizsi AC, Pécsi AC, Szabadkai MTE, Szolnoki MÁV. SE, Székesfehérvári TC. Szegedi AK, Szegedi TK. Ujvidéki AC. Ujvidéki TK. küzdenek meg a pontversenyt jutalmazó és három egymásutáni győzelemhez kötött Brüll-vándordíjért. Az atletikai verseny klasszikus küzdelmeit szép football mecs követi. A fővárosi egyesületek (Magyar Testgyakorlók Köre, Török Sport Egyesület, Nemzeti Sport Klub, Műgyógyászati Athletikai és Football Klub) embereiből válogatott csapatok küzd meg egy délvidéki kombinálttal, melynek tagjait a Szegedi Athletikai Klub, Bácska Szabadkai Athletikai Klub és Ujvidéki Testgyakorlók Köre adják.

VÁROS ÉS MEGYE.

Egy aradmegyei jegyző könyve. Vass Dezső ujszentannai községi jegyző rendkívül érdekes és hasznos kis füzetben állította össze az új választói törvény tudnivalóit. Most amikor mindenfelé megkezdtek munkájukat a választókat összeíró küldöttségek, nagyon sok értékes szolgálatot tehet a küldöttségek tagjainak Vass Dezső füzeté, amelyben betűsoros rendben együtt található a választói törvény és a választójog védelméről alkotott törvény minden intézkedése. Egy szempillantás alatt megtalálható az épen előfordult esetre vonatkozó intézkedés törvényszakasz és így nemcsak most a választók összeírásánál, hanem később választások, felelőbeszések, szóval bármely a választással összefüggő eset alkalmával hasznos szolgálatot tesz a kis index, amelynek ára 2 korona.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Társasági tudósítás.

Budapest, július 16.

Készárú.

Amerika egygyel magasabb. Kínálat, vételkedv
gyenge, 5 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Hátáridő.

	Déli sávlat	2 órai sávlat
Busz 1914. októberre	13.02—13.03	13.03—13.04
Busz 1915. április a	13.10—13.11	13.10—13.11
Busz 1914. októberre	9.41—9.42	9.44—9.45
Tengeri 1914. júliusra	7.30—7.31	7.28—7.29
Tengeri 1915. májusra	7.09—7.10	7.10—7.11
Zab 1914. októberre	7.71—7.72	7.73—7.74

Az árak 50 kilónként számítottak.

Budapesti értéktőzsde (július 16.)

Oestrák hitel	—	—	—	—	582.50
Magyar hitel	—	—	—	—	745.50
4% koronajáradék	—	—	—	—	78.50
Oestrák-magyar államvassal	—	—	—	—	725. —
Jelszlogbank	—	—	—	—	383. —
Leasmitolobank	—	—	—	—	445. —
Hazai Bank	—	—	—	—	270.50
Magyar Bank	—	—	—	—	453.25
Kereskedelmi Bank	—	—	—	—	84.95
Bimamurányi	—	—	—	—	553.75
Balgótarjáni	—	—	—	—	635. —
Köszönti Vasut	—	—	—	—	543. —
Városló Villamos	—	—	—	—	296.50

Bécsi értéktőzsde (július 16.)

Oestrák hitel	—	—	—	—	584. —
Magyar hitel	—	—	—	—	746. —
Oestrák-magyar Államv.	—	—	—	—	658. —
Déli vasut	—	—	—	—	74.50

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának
átváltási árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona
értékben.) 1914. júl. 16. Buzs 75 kilogrammos 25.50—25.67,
76 kilogrammos 25.60—25.70, 77 kilogrammos 25.80—
25.90, 78 kilogrammos 26.10—26.30. Ross (prima) 18.20—

18.40. (közép) 18.60—18.20. Árpá (serfőző) ————,
(sakarmány) 13.20—13.50, Zab (prima) 13.00—13.30, (köz-
ép) 11.80—12.00, Tengeri réz (magyar) ————,
új 14.20—14.40, (román) régi 13.70—13.80, új 10.90—10.50,
Buzgonya 100 kg. (fehér) 6.20—6.80, (rósa) 7.00—7.10

NYÁRI SZINHÁZ.

Péntek, 1914. július 17-én.

Nirschy Emília

a budapesti m. kir. Operaház primaballerinájának,

Brada Ede és Nádaszy Ferenc

a m. kir. Operaház első táncosainak együttes
vendégfellépte:

Nagy ballet-műsor.

Kezdete este 8 órakor.

Fellépő szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

|| Mindazoknak, kik kedves leányunk
ANDRÁSSY ILONKA

e hó 16-án végbement végtisztességén részt
vettek és ezáltal mély fájdalomukat eny-
híteni igyekeztek, fogadják ezúton hálás
köszönetüket.

Arad, 1914. július 16-án.

Andrássy Gábor és neje.

* Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk
felelősséget.

MENETREND.

Arad—Nagyvárad.

Arad	1. 500	6.20	8.20	11.42	4.15	9.39	4.51
Csaba	6. 6.27	7.23	9.23	1.12	5.19	11.01	8.54
„	1. 6.49	8.19	11.40	1.38	5.56	1.47	1.47
Nagyvárad	6. 9.40	12.01	2.15	4.—	8.20	3.54	8.54

Nagyvárad—Arad

Nagyvárad	1. 6.00	8.01	10.10	1.15	4.40	7.52	1.14
Csaba	6. 8.12	11.08	12.37	4.34	7.22	11.04	8.26
„	1. 11.27	11.27	2.05	5.57	7.29	9.08	4.22
Arad	6. 12.32	12.32	3.11	6.59	9.03	10.09	5.57

A vastag számok a gyors-, a dült számok
a motor-, a rendes számok a személyvonatokat
jelzik.

Ügyvédi irodák
b. figyelmébe.

A m. kir. Igazságügyminis-
terium 9900—1913. I. M.
sz. rendeletében előírt és
kötelező négyféle végrehaj-
tási nyomtatvány kapható az

Aradi nyomda részvénytár-
saság könyvnyomdájában.

Sirolin "Roche"

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál

tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy övszer a
tüdővész ellen.

M. kir. Állami Falskola Mezőhegyesen.

80/1914—15.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu földmívelésügyi m. kir. ministeriumnak
74700—1914. XI—1. számú rendelete értelmében van szeren-
csém a tisztelt érdekelt közönség b. tudomására adni, hogy
gyümölcsfa oltványok iránt száz darabig egyszerű levélben for-
duljanak hozzám, akár teljes áron óhajtsák azt, akár pedig
igényi jogosultságuk alapján kedvezményes áron való kiadást
kérnek. Akiknek száz darabon felül kell oltvány, azok egy ko-
ronás bélyeggel felszerelt, kellőképen igazolt s a földmiv. mi-
nisteriumhoz intézett kérvényeiket küldjék be hozzám.

A gyümölcsfa oltványok iránti megrendeléseknek és kér-
vényeknek július hó 30-áig nálam kell lenni; később nem
fogadhatók el.

Gazdasági egyesületek, gazdakörök a folyamodó tagok név-
sorával együttesen feltüntetett fa mennyiség megjelölésével ké-
relmezhetik az oltványok kiadását.

Czapáry Bertalan
Mezőhegyes.

1914. évi 2176. sz.

Tüzifa eladás.

(Vágásban a tő mellett).

Az alsódombrói m. kir. erdőgondnokság alsókövesi két
vágásában termelt összesen 3790 ürköbméter különböző választé-
ku kemény tűzifa két eladási csoportban az alsókövesi ma-
rosparti kincstári rakodó esetleges használatának díjtalan biz-
tosításával zárt írásbeli versenytárgyalás útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1914. évi augusztus hó 23-án déli 12
óráig nyújtandók be az alulírt m. kir. főerdőhivatalnál, hol
azok augusztus hó 24-én d. e. 9 órakor fognak nyilvánosan
felbontatni.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, vala-
mint ajánlati űrlapok és borítékok a m. kir. főerdőhivatalnál
Lippán (Temesmegye) és az alsódombrói m. kir. erdőgondnok-
ságnál Marosborsán (Aradmegye) díjmentesen szerezhetők be.

Lippa, 1914. évi július hóban.

M. kir. Főerdőhivatal.

5540/1914. tkv.

A beadványokban erre a számra kell hivatkozni.

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

Vagyonbuktott Benoid gyári r.-t. aradi cég önkéntes árverési ügyében az 5091/1914. tkv. szám alatti kérelme és a fenti szám alatt bemutatott jegyzőkönyv következtében az 1881. LX. tc. 204. § értelmében elrendeli a jelzálogos hitelezők ellenében a végrehajtási árverés joghatályával bíró önkéntes árverést.

Az aradi kir. törvényszék területén Aradváros Sága külvárosában és Zsigmondháza község határában fekvő s az aradi 3973 sz. tjkvben A 2 sor 3239 hrszám alatt és Arad Nagybuzsáki 3 sz. tjkvben A 1 sor 1-c, 3 hrszám alatt felvett Pécskai uti 14 sz. gyárépület és ehhez netalán tartozó épületek 735 méter hosszú lóvasúti vágány úgy Nagybuzsák pusztai szántóföldre 3438 korona kikiáltási árban.

A telekkönyvi hatóság az árverésnek az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48 sz. helyiségében való megtartására 1914. évi szeptember hó 30 napjának d. u. 3 óráját tűzi ki és az árverési feltételeket az 1881. LX. tc. 150 §-a alapján a következőkben állapítja meg.

1. Az árverés alá eső ingatlanok a kikiáltási ár felénél vagyis 1729 koronánál alacsonyabb áron eladni nem lehet (1908. XLI. tc. 26. §.)

2. Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy az 1881. LX. tc. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított ovadékképes értékpapirban a kiküldöttnek letenni vagy a bánatpénznek az előlegesen bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni. (1881. LX. tc. 147. 150. 170. § 1908. XLI. tc. 21. §)

3. A kincstár, valamint a magyar földhitelintézetek országos szövetsége mint árverelő bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1839. XXX. tc. 107. §-ának második bekezdése adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. XXIII. tc. alapján alakult központi hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezéseknél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a telekkönyvi hatóság felhívásának kézhezvételétől számított nyolc nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles. (1908. XLI. tc. 21. § 1911. XV. tc. 15. §)

4. Az aki az ingatlanokért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségnek eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell részt nem vehet.

A bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget sem köteles letenni. (1908. XLI. tc. 25. §)

5. Vevő köteles a vételár az árverés napjától járó 5%-os kamatával együtt az aradi m. kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál három egyenlő részletben megfizetni, még pedig az első 15 nap alatt a másodikat 30 nap alatt a harmadikat 45 nap alatt az árverés jogerőre emelkedésétől számítva. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. (1881. LX. tc. 147. § f) pont 150. §)

6. A vevő köteles az ingatlanokat terhelő és az árverés napja után esedékes adókat és átruházási illetéket, valamint az elárverezett ingatlanokat a fennálló törvények szerint terhelő szőlődézsma, urbéri és más hasonló természetű váltságot a birtokrendezési költségjárulékokat ugyancsak a vízszabályozási tartozásnak az árverés napja után esedékes részleteit a vételárba betudás nélkül viselni. (1881. LX. tc. 184. §)

7. Ha az árverés napjától számított 8 nap alatt előterjesztést és 15 nap alatt utóajánlatot nem adnak be, a telekkönyvi hatóság a vevőnek vételi bizonyítványt ad ki, melynek alapján a vevő a megvett ingatlan birtokába léphet. (1881. LX. tc. 180. § 1908. XL. tc. 27. §)

8. Ha az árverés jogerőre emelkedett és a vevő az árverési feltételeknek eleget tett, különösen a vételárát egészen lefizette, az ingatlan tulajdonjogának a vevő nevére bekebelezését a telekkönyvi hatóság hivatalból rendeli el (1881. IX. tc. 182. §)

9. Ha a vevő az árverési feltételeknek a kitűzött időben eleget nem tesz, a bánatpénzt elveszti, a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő pedig a telekkönyvi hatóság felhívásának kézhezvételétől számított 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles. (1908. XLI. tc. 21. §) és az érdekeltek felek bármelyikének kérelmére a telekkönyvi hatóság újabb árverést rendel el. (1881. LX. tc. 185. §)

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál (földszint jobbra levő 36-37. ajtó és Aradváros tanácsa úgy Zsigmondháza község előljáróságánál tekinthetők meg. (1881. LX. tc. 147. § g. pont)

A telekkönyvi hatóság elrendeli, hogy a telekkönyvi ivre de az árverés elrendelését az aradi 3973. és Aradnagybuzsákpusztai 3. sz. tjkvben V. 15. és B. 9. alatt jegyezze fel.

A telekkönyvi hatóság e hirdetmény egy példányát kifüggesztés, egy példányát pedig az árverési feltételek megtekintetése végett Aradváros tanácsa és Zsigmondháza község előljáróságának továbbá egy-egy példányát szabályszerű körzés végett Aradvárosával és Zsigmondháza községgel szomszédos községek előljáróságainak megküldi, végül az árverési hirdetmény törvényszerű kivonatát az Aradi Közlöny című helyi lapban egyszeri közlésétél végett a végrehajtató képviselőjének kiadja. (1881. LX. tc. 152. § 1908. XLI. tc. 23. §) Szalay Károly ügyvéd költségeit 281 kor. Aradesanádi takarékpénztár r. t. költségeit 30 koronában és Aradi termény- és árucarnok költségeit szintén 30 koronában állapítja meg.

Erről értesítést kapnak.

1. Dr. Szalay Károly ügyv. árverési hirdetményi kivonattal.

2. Dr. Köpf János.

3. Dr. Szalay Károly.

4. Aradi polgári takarékpénztár r. t.

5. Aradi központi takarékpénztár r. t.

6. Aradi nyomda r. t.

7. Dr. Meller Mór ügyvéd mint St. Egydiereisen und Sthol in drustoe gesellschafft cég képv. lak. V. ker. Solyom-u. 20.

8. Dr. Körner Nándor ügyvéd mint Pongrácz és Beck Armaturen und Metal waren fabrik g. m. b. H. cég képv. VI. ker. Nagymező-utca 40. Budapest.

9. Dr. Salgó Miksa ügyvéd mint S. Friedmann l. h. cég ügy Gesellschafft für elektrische Industrie cég képv.

10. Dr. Mittler Izidor ügyvéd mint Hasonörl Ulrich et Comp cég ügy Fabrik hauswarschäftliches Maschinenen vormals Fr. Hacht ges. m. b. k. cég képv.

12. Dr. Bedő Mór és Dr. Fábiny Imre társügyvédek mint kereskedők és iparosok könyvköveteléseit leszámítoló szövetkezet képv. Váci-körút 26. sz.

13. kir. pénzügyigazgatóság.

14. Aradváros tanácsa.

15. Hivatalos táblára leendő kifüggesztés végett.

16. Annak idején a bírói kiküldöttnek.

17-18. Aradvárosával szomszédos községek előljáróságainak.

19. Zsigmondháza község előljáróságának.

20-21. Zsigmondháza községgel szomszédos községek előljáróságának.

Arad a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1914. évi június hó 20. napján.

Akay, sk.

tszéki bíró.

4271

488-1914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke a téllszínház butorzatának ujtása új butorok szállítása s kapcsolatos kárpitos munkák biztosítása iránt folyó év július hó 20-án d. e. 1/2 11 órakor újabb árlejtést tart. Bánatpénzzel leteendő 500 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak

írásbéli ajánlatokkal lehet.

Az írásbéli ajánlatok lezárta az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismert és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnak urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1914. évi július hó 18-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek

Jllatszerek

Kölgyporok

Kölni vizek

Fogporok

Fog-krémek

Fogpaszták

Fogkefék

Szájvizek

Szappanok

Kajvizek

Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

• Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 8 nap alatt
mindenki meg-
szabadul a Ha-
jós-féle ANA-
GALLIN hasz-
nálata által. —
Kezelése igen
egyszerű, nem
piszkít, nem ra-
gadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra.
Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és telje-
sen csak a „Phenolsav“-val eszkö-
zölhető. A butorokat nem rontja, még a
petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Mologen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy ba-
juszát a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül,
hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kap
hatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-
tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

ad 418—1914. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke folyó évi augusztus hó 4-én,
szükség esetén 5-én reggel 9 órakor három, esetleg hat évi időtartamra
a következő ingatlanokat adja haszonbérbe:

1. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 12 hold 250
□-öl nagyságu 645/2. sz. parcellát 20 kor. holdankint ár mellett.
2. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 19 hold 832
□-öl nagyságu 645/3. sz. parcellát holdankint 24 kor. 50 fill. ár mellett.
3. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagyságu
645/4. sz. parcellát holdankint 58 kor. ár mellett.
4. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagyságu
645/5. sz. parcellát holdankint 41 kor. 70 fill. ár mellett.
5. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagyságu
645/6. sz. parcellát holdankint 46 kor. 10 fill. ár mellett.
6. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagyságu
645/7. sz. parcellát holdankint 50 kor. 10 fill. ár mellett.
7. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagy-
ságu 645/8. sz. parcellát holdankint 60 kor. 30 fill. ár mellett.
8. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold 645/9.
sz. parcellát holdankint 54 kor. ár mellett.
9. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagy-
ságu 645/10. sz. parcellát holdankint 60 kor. ár mellett.
10. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagy-
ságu 645/12. sz. parcellát holdankint 56 kor. 90 fill. ár mellett.
11. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu 645/13. sz. parcellát holdankint 51 kor. 90 fill. ár mellett.
12. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/14. sz. parcellát holdankint 57 kor. 10 fill. ár mellett.
13. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/15. sz. parcellát holdankint 58 kor. 10 fill. ár mellett.
14. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/16. sz. parcellát holdankint 58 kor. 10 fill. ár mellett.
15. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/17. sz. parcellát holdankint 57 kor. 10 fill. ár mellett.
16. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/18. sz. parcellát holdankint 60 kor. 30 fill. ár mellett.
17. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/19. sz. parcellát holdankint 61 kor. 10 fill. ár mellett.
18. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/20. sz. parcellát holdankint 60 kor. 10 fill. ár mellett.
19. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/21. sz. parcellát holdankint 46 kor. 10 fill. ár mellett.

20. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/22. sz. parcellát holdankint 50 kor. 10 fill. ár mellett.
21. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/23. sz. parcellát holdankint 60 kor. 10 fill. ár mellett.
22. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
645/24. sz. parcellát holdankint 50 kor. 10 fill. ár mellett.
23. Eddig Oláh György által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu 645/25. sz. parcellát 50 kor. holdankénti ár mellett.
24. Eddig Oláh György által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagy-
ságu 645/26. sz. parcellát holdankint 47 kor. 80 fill. ár mellett.
25. Eddig Oláh György által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu 645/27. sz. parcellát holdankint 50 kor. 20 fill. ár mellett.
26. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagy-
ságu Nagykaszálóbeli 645/29. sz. parcellát holdanként 47 kor. 10 fillér
ár mellett.
27. Eddig Faragó Gyula által bérelt Nagykaszálóbeli 5 hold nagy-
ságu nagykaszáló 645/30. sz. parcellát holdanként 37 kor. 60 fillér ár
mellett.
28. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold nagy-
ságu nagykaszáló 645/31 sz. parcellát holdankint 40 kor. 40 fill.
ár mellett.
29. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/32 sz. parcellát holdankint 46 kor. 10 fill.
ár mellett.
30. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/33 sz. parcellát holdankint 51 kor. 30 fill.
ár mellett.
31. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/34 sz. parcellát holdankint 50 kor. 10 fill.
ár mellett.
32. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/35 sz. parcellát holdankint 52 kor. 10 fill.
ár mellett.
33. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/36 sz. parcellát holdankint 62 kor. 10 fill.
ár mellett.
34. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/37 sz. parcellát holdankint 50 kor. 10 fill.
ár mellett.
35. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/38 sz. parcellát holdankint 51 kor. 10 fill.
ár mellett.
36. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/39 sz. parcellát holdankint 60 kor. 30 fill.
ár mellett.
37. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/40 sz. parcellát holdankint 58. kor. 10 fill.
ár mellett.
38. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/41 sz. parcellát holdankint 50 kor. 10 fill.
ár mellett.
39. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/42 sz. parcellát holdankint 58 kor. 10 fill.
ár mellett.
40. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold
nagyságu nagykaszáló 645/43 sz. parcellát holdankint 65 kor. 50 fill.
ár mellett.
41. Eddig Faragó Gyula által bérelt nagykaszálóbeli 5 hold 892
□-öl nagyságu nagykaszáló 645/44 sz. parcellát holdankint 62 kor.
10 fill. ár mellett.
42. Eddig Polonyi János által bérelt Markó dűlő 2 sz. parcella 5
hold 436 □-öl nagyságu területet holdankint 46 kor. 10 fill. ár mellett.
43. Eddig Tóth Mihály és társa által bérelt Prohászka dűlő 4/a.
56 hold 81 □-öl nagyságu területet holdankint 68 kor. 30 f. ár mellett.
44. Eddig Brasch Simon által bérelt Szittya rét 5/a sz. parcella 83
hold 3 □-öl nagyságu területet holdankint 22 kor. 50 fill. ár mellett.
45. Eddig Zsivajnov György és társa által bérelt Bigecs dűlő 5—6
sz. parcella 116 hold 909 □-öl nagyságu területet holdankint 19 kor.
10 fill. ár mellett.
46. Eddig Zsivanyelov Száva és társa által bérelt N. dűlő józsarét
2 sz. parcella 45 hold 818 □-öl nagyságu területet holdankint 40 kor.
30 fill. ár mellett.
47. Eddig Dokmanov Dusan és társa által bérelt szurdok dűlő 12
sz. parcella 44 hold 781 □-öl nagyságu területet holdankint 30 kor.
ár mellett.
48. Eddig Tirszin Bogolyub által bérelt Gulyalegő 316 sz. parcella
5 hold nagyságu területet holdankint 50 kor. 05 fill. ár mellett.
49. Eddig Tirszin Bogolyub által bérelt Gulyalegő 317 sz. parcella
5 hold nagyságu területet holdankint 43 kor. 05 fill. ár mellett.
50. Eddig Tirszin Bogolyub által bérelt Gulyalegő 318 sz. parcella
5 hold nagyságu területet holdankint 56 kor. 05 fill. ár mellett.
51. Eddig Tirszin Bogolyub által bérelt Gulyalegő 319 sz. parcella
5 hold nagyságu területet holdankint 45 kor. 30 fill. ár mellett.
52. Eddig Szabó János által bérelt Gulyalegő 320 sz. parcella
5 hold nagyságu területet holdankint 47 kor. ár mellett.
53. Eddig Kása Felecz által bérelt Gulyalegő 321. sz. parcella
5 hold nagyságu területet holdankint 44 kor. 10 fill. ár mellett.
54. Eddig D. Kiss Péter által bérelt Gulyalegő 322 sz. parcella
5 hold nagyságu területet holdankint 44 kor. 60 fill. ár mellett.
55. Eddig Menesi András által bérelt Gulyalegő 324 sz. parcella
5 hold nagyságu területet holdankint 46 kor. ár mellett.
56. Menesi András által bérelt Gulyalegő 324. sz. parcella 5
hold nagyságu területet holdankint 43 kor. ár mellett.

(Folytatása következik.)

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Permetező javítások elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi kutszivattyúk.

E kutszivattyúk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazzott zuhany mindig friss, üde levegővel hozza a vizet (rintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló baktériumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyúk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyúknál minden fa alkatrész mellőztetik, mert ezeknek visznyálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelpeivé változhat. 1121

Régi rendszerű kutszivattyúk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfecskendők.
Patent borszivattyúk.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

(Egy tanonc felvétetik.) Permetező javítások elfogadtatnak.

37464—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A közös hadseregbeli és honvédség legénységének aratás idejére leendő szabadságolása tárgyában a M. kir. Honvédelmi ministerium 74100—18/1914. számú körrendelete értelmében közhírré teszem, hogy a honvédség és a közös hadseregnek a földművelő és mezeti munkásoktól tartozó tényleges állományu legénysége, az aratás és egyéb fontos mezeti munkák idejére, három hétre leendő szabadságoltatását személyesen kihallgatáson (raporton) kérheti, mely kérelem teljesen díjtalan.

Arad, 1914. évi július hó 16-án.
Rendőrfőkapitány.

Ajánlunk

Gyári, üzemi és ipari célokra, rostált, száraz, darabos, uradalmi erdei bükkfaszenet.

Vasaláshoz háztartások részére, kétszer rostált, szagtalan, izzított, kiváló minőségű 4148—II

retorta bükkfaszenet.

Üzletekbe, ismét eladók részére

csomagolt **RETORTA** faszenet
csomagolt **VASALÓ** faszenet
pontosan mért egy kilós csomagokban **Házhoz szállítva**

Kneffel Károly és Fia

szén és koks nagykereskedése Aradon.
Városi és megyei Telefon 139. szám.

Erdély

gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ősmert legjobb

üdítő és gyógyító ital.

Főraktár:

Éles Arminál,

Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „

Egy

teljesen új modern berendezésű 84

lőerős szivógázmotor berendezésű

vám 4248

malom

egy, waggon őrlőképességgel olajmalommal együtt Seprősn azonnal

berbeadó.

Bővebbet Dr. Káráz Győző ügyvédnél ARAD, Szabadság-tér 9.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 246

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos főszedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűrő vasakat, Wolfiam lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 461

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérenmü hófehérré való tisztítására, amellyel enyhe és ártalmatlan a használatban. Kapható minden e szakmába vágó üzletben. Arad és vidéke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad. Telefon 592. szám. 4125 Telefon 592. szám.

Menetrend.

Arad—Brád.

Arad	Ind.	505	552	622	653	854	1158	1240	256	420	500	709
Ujszentanna			640				1238					
Pankota		631									627	1000
Borossebes												
Honczó		411										
Brád	érk.	655		1138	218	1247		741	911	707		

Brád—Arad.

Brád	Ind.			403	730	Kötegyháza-ról VI/10-	936	137	430			
Honczó			325	556		IX/31-ig va-sárnap se-kedd kivételével naponta		838	745			
Borossebes												
Pankota												
Ujszentanna		602			736		1010		715			
Arad	érk.	652	727	1034	848	131	815	350	1134	624	748	845

Ujszentanna—Kétegyháza.

Ujszentanna	Ind.	643	942	1242	357	606	809
Kétegyháza	érk.	815	1111	224	541	747	952

Kétegyháza—Ujszentanna.

Kétegyháza	Ind.	405	538	750	1047	801	624
Ujszentanna	érk.	554	725	923	1233	443	753

Borossebes—Menyházafürdő.

Borossebes	Ind.	1018	csak ünnep- és vasárnap	1245	naponta	640
Menyházafürdő	érk.	1133	VI/1—VIII/31-ig	152	VI/1—VIII/31-ig	747

Menyházafürdő—Borossebes.

Menyházafürdő	Ind.	naponta	512	225	csak ünnep- és vasárnap	524
Borossebes	érk.	VI/1—VIII/31-ig	615	350	VI/1—VIII/31-ig	630

A vastag számok a gyorsmotor-, a rendes számok a motoros, a dűlt számok a személyvonatokat jelzik.

7297—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A mind gyakrabban megismétlődő szerencsétlenségek igazolják, hogy a szabad Marosban és az élővízesatornában való fürdés életveszéllyel jár. A Maros medre, és az élővízesatornáknak annak takarítása a folytán fenéktalaja, helyenkint mélysége folytán változik és ujjonnan keletkező örvényel, áramsebessége nemcsak az uszni nem tudók, de a gyengébb uszók életére is a legnagyobb veszélyt képezi.

Minthogy a Maros folyón létesített ingyenes fürdők mindenkinek rendelkezésére állanak és teljesen feleslegessé teszik az életveszéllyel járó szabadban való

fürdözést, a közönség életbiztonságának megóvása érdekében a szabadban való fürdést az 1885. évi XXIII. t. cz. 25 §-a alapján Arad, szab. kir. város rendőrségének egész területén betiltom és figyelmeztetem a lakosságot hogy mindazok, akik e tilalom ellen vétnek, a hivatkozott törvény 185 §-a szerint fognak büntettetni. Egyidejűleg felkérem a szülők, gyámok, gondnokokat, a tanonczot tartó iparosokat, kereskedőket, az elemi és középiskolák igazgatóit, hogy a felügyeletük alatt álló gyermekeket, tanulókat, a rendeletben foglalt tilalomról tanítsák ki és ügyeljenek, hogy az szigorúan betartassék.

Arad, 1914. évi július hó 7-én.

Green s. k.
főkapitány.

Ezen rovatban minden szöveg egy-
esetű kiadásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József főherceg-ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján, vagy levélbéljegyekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor készenléti. Levélbeli megkereséseknél, (a jelölt leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkevesebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben félhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali hivatalra díjtalanul megkeresendő. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

**Az Aradi Közlöny részére
hirdetések felvételnek a kiadó-
hivatalban József főherceg-ut. 22.
(Bejárati a Kossuth-szoborral szem-
ben.) Továbbá**

BUDAPESTEN:

Blockner I. IV., Semmelweis-ut. 4. sz.
Györi és Nagy VII., Erzsébet-körút 5. sz.
Janus és Társa V., Dorottya-ut. 11. sz.
Mosse Rudolf VI., Andrássy-ut. 2. sz.
Tenczer Gyula IV., Szervita-tér 8. sz.
Schwartz József VI., Andrássy-ut. 7. sz.
Hegy Lajos VII., Király-ut. 67. sz.
Rekstein Bernát VII., Erzsébet-körút 38.
Mezei Antal IV., Eskü-ut. 5. sz.

NAGYVÁRADON:

Hegedűs Hirlapiroda Rákóczi-ut. 5.

TEMESVÁR—BELVÁROSBAN:

Engel Jenő hirdetőiroda vállalkozása Jenő
herceg-utca.

BÉCSBEN:

Haasenstein & Vogler I., Neuer-Markt No. 8.
M. Duckes Nachf. I., Wollzeile No. 9.
Rudolf Mosse I., Sollerstraße No. 2.
Edvard Braun Rothenturmstr. No. 9.
Heinrich Schalek I., Wollzeile 11.
Bock & Herzfeld I., Adlergasse No. 6.

BERLINBEN:

Dr. Jr. F. C. Eilmenreich Berlin-Vilmers-
dorf, Holsteinische Str. 83.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó
tudnivalók, ahol a hirdetés mel-
lett: „Bővebbet, vagy cím a ki-
adóban” áll, közelebbi adatok
olvashatók az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalának előcsarnokában
elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

M. 16.

Amint látja újabb kívánsága is
teljesült, még pedig azonnal.

ALKALMAZÁST KERES.

Egy középkorú

férfi vidéken mézáró, vagy korcs-
mába percentre kiáruló állást
keres. 500—1000 korona kanció-
val rendelkezik. Cím a kiadóhiva-
talban. 4250

Fiatal nő

háztartásnőnek jó családhoz ajánl-
kozik. Cím: Kalkó Istvánné Gyó-
rok, Magyar-ut. 103. 4266

ALKALMAZÁST NYER.

Kereskedelmi

tanfolyamot végzett könyvelői gya-
koruknál azonnali alkalmazást
nyer Kugel Sándornál Brádon,
Hunyadm. 4266

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Új szögör

alig használt, irodaberendezés, var-
rógépek, kocsik eladó, Arad Unió
hirdető, Kápolna-utca 2. 4270

Egy doboz

100 darab hártalan levélpapír, 50
papír és 50 selyempapír béléssel
borított egy koronáért kapható In-
gusz I. és Fia könyv- és papírke-
reskedésében. Telefon 517. 1941

Vasajtó

nagy erős, 2 szárnyas, eladó. Kos-
suth-ut. 54. 4263

Legfinomabb

szepeességi málna-szörp különként
2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp
különként 2 korona. A citrom-szörp
egy-két evőkanálnyi mennyisége
alkalmas egy pohár legfinomabb
limonádé előállítására. Szeder-szörp
különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-
szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kele-
men gyógyszertára Arad. Összes
készítményeink kaphatók Hehs
Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-
tárában. 1224

ÜZLETEK.

Egy

jó forgalmu fodrász üzlet iparosok-
tól látogatott vendégekkel havi 820,
830 korona bevétellel 1800 koro-
náért sürgősen eladó. Csak komoly
vevőkkel tárgyalok. Cím a kiadó-
hivatalban. 4272

Egy nagyforgalmu

biztos megélhetést nyújtó bode-
gára, egy élelmiszer üzletre és egy
nagyforgalmu utcában jól beveze-
tett dohánytőzsdére vevőket kere-
sünk. „Discretio” közv. iroda Rév-
vai-ut. 10. 4274

INGATLAN.

Nagy telek

Kossuth-utcában eladó. Cím a ki-
adóban. 4264

Akác-ut. 6. szám

alatti földszintes ház előnyös fel-
tétel mellett azonnal eladó.
Bővebbet Aradi Kereskedelmi Bank.
4182

Eladó ház.

Szuszánfalván, melyben 20.000 koro-
nát forgalmazó üzlet van. Ugyan-
ott 2 telek is eladó. Cím: Benja-
min Jakab Szuszánfalva. 4254

KÜLÖNFÉLE.

Független uri nő

10—15 ezer koronával társulni
kíván jövedelmező vállalkozás.
Discretio ügyn. iroda Révay-ut. 10.
4273

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar
megöregedni, használja a Földes-
féle Hair regeneratórt, ezen ké-
szítménytől minden ősz haj visz-
szanyeri eredeti színét. Nagy üveg
ára 2 korona. Földes gyógyszertár,
Aradon. Összes készítményeink
kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-
utcai gyógyszertárban. 1224

200, esetleg

800 birkára feles helyet keresek
októberre. Kiss Antal seprős. 4168

Ezerjött

gyomor elixír. Emésztési zavarok,
étvágytalanság, felfúvódás, gyó-
morégés, émelygés, hányás, hány-
inger, szédülés, gyomorgörccsök,
székrekedés, bélgyulladás, bél-
férges (giliszták) baktériumok
ellen. Ára 1 és 2 korona Rak-
tárak Hehs Vilmos gyógyszertára
Aradon. Batthyány-utca és gutori
Földes Kelemen gyógyszertára Ara-
don, Deák Ferenc-utca. 5180

„Matteine”

poloska- és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10—45.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák,
intézetek, nagyobb magánlakások
féreg elleni biztosítását csekély
évi bérért. — Poloskák és ezek
petéinek végleges kiirtását egy
évi jótállás mellett. A tisztítandó
szobákból sem a bútorzat, sem
semmi más nem távolíttatik el s
így az irtási munkát a háztartás-
ban semmi kárt, vagy zavart nem
okoz! 3561

8000—1914.

Hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigaz-
gatóság által felül vizsgált és
érvényesített 1914. évi I. és II.
oszt. keresetadó kivételi lejstro-
mot folyó év július hó 20-tól a
városi adóhivatal helyiségében 8
napi közszemlére teszem

Figyelemre az adófizető
polgárokat, hogy ezeket ezen idő
alatt bárki megtekintheti és az
adóztatásáról meggyőződést szerez-
het.

Ezen közszemlére kitett adók
elleni netáni felebezésekre a határ-
idő ezen adóknak az adókönyvecs-
kében történt előírásától illetve
az előírt könyvecskek kézbesítésé-
nek napjától számított 15 nap.
Ezen adók elleni felebezések
az aradi m. kir. pénzügyigazgató-
ságnál adandók be.

Arad, 1914. július 16.

Városi adóhivatal.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Siessen

Ön is!

az olcsón beszerzett
cipők, Sandalok

és mindenfajta

ruhákból

kevés pénzért vásárolni!

Korányi cipő- és
ruhaáruház

Bohus palota. 8621—172

14861—1914.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter a
7646/Elnöki B. 1914. sz. körrende-
letével következőleg intézkedett:

Az 1918. évi október hó 15.
éről 11870 elnöki B. szám alatt
kelt körrendeletem kapcsán közlöm
a törvényhatósággal, hogy a cs.
és kir. hadügyminiszter úrral egyet-
értőleg létrejött megállapodás ér-
telmében a csapattestek (osztályok)
intézetek) az utolsó fegyvergyakor-
lat alól, a véderő törvény 48 §-a
1. pontja hetedik bekezdése alap-
ján való felmentés kedvezmé-
nyének tényleges szolgálatban
álló egyének részére való meg-
adásáról az elsőfokú kiegészítési
hatóságokat csak az illető hadköte-
lesnek szabadságolása, illetőleg
nem tényleges viszonyba való helye-
zése alkalmával fogják értesíteni.

Ha azonban tartalékos vagy
póttartalékos részesítetik a véderő
törvény 48. §-a 1. pontja hetedik
bekezdésének b) betűje alapján
ebben a kedvezményben akkor
az illető parancsnokság az elsőfokú
kiegészítési hatóságokat a ked-
vezmény megadásáról esetről-esetre
azonnal fogják értesíteni.

Felhívom a törvényhatóságot,
hogy ezt a rendeletet tegye
megfelelő módon közhírré és arról
tudomásvétel és mihez tartás végett
járásai tisztviselőket értesítse.

Arad, 1914. június 12.

A városi tanács.

16261—1914.

Hirdetmény

Közhírré tesszük, hogy a m. kir.
földművelésügyi miniszter urnak
erdősítési és csemete nevelési jutal-
makra vonatkozó 16280—1914. sz.
pályázati hirdetménye a városi
levéltárban közszemlére ki van téve
s az a hivatalos órák alatt bárki
által megtekinthető.

Arad, 1914. július 6.

A városi tanács.